آوازتاجیک

Овози тоҷик

Бани одам аъзои якдигаранд!

Рӯзнома аз соли 1924 мебарояд

Номҳои пешинаи рӯзнома: «Овози тоҷики камбағал» (соли 1924), «Овози тоҷик» (солҳои 1924-1931), «Ҳақиқати Ӯзбекистон» (солҳои 1931-1940), «Ӯзбекистони сурх» (солҳои 1950-1964), «Ҳақиқати Ӯзбекистон» (солҳои 1964-1991).

10 апрели соли 2021.
Шанбе
№ 29 (14730)

сайт http://ovozitojik.uz/,
e-mail:
ovozitoj@umail.uz,
ovozi@list.ru

МУНОСИБАТ

АГАР АДОЛАТ ВОҚЕӢ БОШАД...

Рости гап, яке аз қоидаҳои ҳаёт, ки ҳамаи мо хуб медонем ва ба он на ҳамеша риоя мекунем, бахшояндагӣ аст. Бахшояндагӣ, пеш аз ҳама, фазилати олии ба Оллоҳ хос буда, барои инсон низ зинати олӣ ба ҳисоб меравад. Шахсони бахшоянда паҳлавонони маънавиянд...

Сиёсати ба чунин арзишҳои одамигарӣ, башардӯстона асосёфтаи мо дар Конститутсияи Ҷумҳурии Ӯзбекистон инъикос ёфтааст. Дар он ду намуди бахшоиш ба назар гирифта шудааст. Мутобиқи банди 23 моддаи 93-юми ҳуҷҷати олӣ, Президент: аввал, ба Сенати Олий Маҷлиси Ҷумҳурии Ӯзбекистон оид ба қабули ҳуҷҷатҳои афв тақдимнома ворид мекунад; дуюм шахсони аз ҷониби судҳои Ҷумҳурии Ӯзбекистон маҳкумшударо омурзиш менамояд.

Пас, афв чисту омурзиш чист?

Ҳуҷҷати афв ин як шакли бахшоиш аст. Он аз ҷониби Сенати Олий Маҷлис дар асоси тақдимномаи Президент соле як маротиба тақдим карда, ба санаи муҳиме бахшида мешавад, ки ба тариқи умумӣ аз қисман то пурра озод кардан аз ҷазо тавассути пешниҳоди сабукӣ ҷорӣ карда мешавад.

Омурзиш бошад бахшишест, ки Президент дар вақти дилхоҳ ба маҳбусе, ки мӯҳлати ҷазоро адо мекунад, аз кардааш самимона пушаймон аст ва қатъӣ ба роҳи ислоҳ гузаштааст, бо роҳи озод кардан аз ҷазо ё додани сабукии дигар амалӣ менамояд.

Дар ин бобат суоле ба миён меояд. Ин амалҳои башардӯстона ба кӣ суд дораду ба кӣ зарар меорад? Он ба манфиати кӣ хизмат мекунад? Он ба ҷомеа чӣ медиҳад?

Ҳуҷҷати афв барои гумонбаршудагон, айбдоршавандагон, судшавандагон ва маҳкумшудагоне, ки бисёр намудҳои ҷиноятро содир кардаанд, хеле муфид буда, манфиатҳои ҷабрдидагонро ба назар намегиранд. Чунки шахсияти ӯ, дараҷаи хатари иҷтимоии ҷинояти содиркардааш (ба истисноии ҷиноятҳои хеле вазнин), зарари моддӣ ва маънавии ба ҷабрдида расонидашуда ва ҷиҳатҳои дигар ба эътибор гирифта нашуда, дар асосҳои умумӣ ба кор бурда мешаванд. Ин, албатта, як намуди афве ба ҳисоб меравад, ки онҳое, ки ҷиноят содир кардаанд, хуш мебинанд, аммо барои ҷомеа хавфи зиёдтар дорад (хусусиятҳои ногувори ба монанди ҷиноятро содир намуда, ҷазоро умуман адо нанамуда халос шудан, аз кирдораш пушаймон нашудан, ҷуброн нанамудани зарари расонидашуда ва идома додани фаъолияти ҷиноиро доранд).

Ҳуҷҷати омурзиш бошад, бо ҳақиқатпарастиаш аҳамият дорад. Дар ин манфиатҳои давлат, ҷомеа, халқ ва ҷабрдидагон авлавият доранд. Омурзиш нисбати маҳкумшудаи мушаххас ё гурӯҳи маҳкумшудагон татбиқ карда мешавад, аз ҷумла оқибатҳои ҷинояти ҳар як маҳкумшуда, хулосаи муассисаи ислоҳӣ, қатъӣ гузаштан ба роҳи ислоҳ, аз кирдораш аз таҳти дил пушаймон шудан, ҷуброни зарари моддӣ ва маънавӣ ба ҷабрдида расондашуда, узрхоҳӣ аз Президент ва дар баъзе ҳолатҳо, аз халқ, инчунин додани ваъда дар бораи минбаъд ба ин роҳ надаромадан ба эътибор гирифта мешавад.

Агар ба таърихи солҳои истиқлол нигоҳ кунем, ҳуҷҷатҳои афв як маротиба дар соли 1991, ду маротиба дар соли 1992 ва як маротиба дар солҳои 1995-2016 эълон шуданд. Эълони онҳо дар солҳои 1991-2004 дар асоси фармонҳои Президент, санадҳои афв дар солҳои 2005-2016, тибқи меъёрҳои конститутсионии он замон амалкунанда ва қарорҳои Сенат амалӣ карда шуданд. 19 августи соли 1994 аз ҷониби Президент афв эълон карда шуд, аммо фармони мазкур инчунин ҳуҷҷати афвро дар мухтаво такрор кард.

Албатта, ин ҳуҷҷатҳои афв дар замони худ ҳамчун як амали башардӯстона эълон карда шуданд. Аммо, аз ҳақиқат дур нест, ки хусусияти мунтазамӣ пайдо намудани ин амал ба ҷиноятboard имкон додааст, ки аз ҷазо халос шаванд...

Он солҳо, ки дар мақомоти прокуратура ва суд кор карда, шоҳид будам, ки ҷинояткорон пешакӣ медонистанд, ки ҳар сол афв эълон карда мешавад ва онҳо аз ҷазо халос хоҳанд шуд.

Ин амалия махсусан барои баъзе қаллобон, ки дар атрофи мақомоти судӣ ва тафтиш пайт мепоиданд, муфид буд. Бисёре аз гумонбаршудагон, айбдоршавандагон ва судшавандагон, ки медонистанд, аз ҷазо халос хоҳанд шуд, аксар вақт ҳангоми пурсиш ва тафтишот, аз ҷумла мурофиаи судӣ ба ҷойи аз ҷабрдида узр пурсидан ва зарари расонидашударо ҷуброн намудан беэътиноӣ зоҳир мекарданд.

Бояд кушоду равшан қайд кард, ки ба ғайр бо афв кам кардани ҷазо дар аксари ҳолатҳо гумонбаршудагон, айбдоршавандагон, судшавандагон, маҳкумшудагон барои ҷиноятҳое, ки қасдан содир шудаанд ва инчунин бо ҷазои маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо пешбинӣ шудаанд, инчунин қатъӣ назар аз муддат, ҷинояти аз беэҳтиётӣ содиркардаашон аз ҷазои асосӣ пурра озод мешуданд. Ин бошад, оид ба корҳои мазкур боиси эътирозу норозигиҳои ҳақдори ҷабрдидагон мегардиданд.

Афви оммавӣ дар дигар халқҳо ҳам як амали маъмулист. Аммо, бо назардошти он, ки ин амалия на ҳамеша ба манфиати ҷабрдидагон ва ҷомеа мувофиқ меояд, Президент Шавкат Мирзиёев амалияи афвро бо амалияи омурзиш иваз кард.

Ниҳоят, институти афв ба сиёсати Ӯзбекистони нав ҳамчун таҷрибаи нав ворид шуд. Ин институт ҳамчун як усули нави самарабахши таълим дар кишваре истифода мешавад, ки дар он системаи демократӣ пойдор аст, принсипҳои инсондӯстӣ ва адолат риоя карда мешаванд.

Аммо, ба айб иқрор шудан ва узрхоҳӣ оғози ислоҳи хатост.

Афв омурзиши гунаҳкор, қабули узрхоҳии касе мебошад, ки аз кирдораш сахт пушаймон шудааст. Бартарии ин ниҳод дар он аст, ки он муносибати одилона ба манфиатҳои ҳарду ҷониб буда, манфиатҳои ҳам ҷабррасонанда ва ҳам ҷабрдидаро баробар ҳимоя мекунад. Аз ҳама муҳимаш, ин амал танҳо ба маҳкумшудагоне татбиқ карда мешаванд, ки тавре ки дар номи он гуфта шудааст, аз кирдорҳои худ самимона тавба кардаанд ва қатъан ба роҳи ислоҳ гузаштаанд.

Бале, адолат бояд воқеӣ бошад. Танҳо дар он сурат ҷомеа рушд хоҳад кард, халқ розӣ мешавад.

«Биёед ба худ савол диҳем: ҳадафи аслии ба ҳукми суд кашидани инсон дар чист? Магар ӯро тарбия кардан, ба роҳи рост гузоштан нест?". Ин гуфтаҳои Президент ҳақиқати адолатро инъикос намудааст. Аз ин рӯ, ҳадафи таъсиси институти афв, ки ба омурзиши маҳбусон равона карда шудааст ва бори аввал дар таърихи Ӯзбекистон дар амал татбиқ карда шудааст, аз он ҷиҳат муҳим аст, ки ба тарбия, узрхоҳӣ ва қабули бахшоиш равона карда шудааст.

Дар натиҷа, дар асоси фармонҳои афви Президент Шавкат Мирзиёев, дар солҳои 2019-2020 садҳо маҳбус афв карда шуд. Далели афв шудани 140 маҳбус дар остонаи Наврӯзи соли равон нишонаи он аст, ки касе дар ин кишвар сарфи назар карда намешавад.

Дарвоқеъ, ба шаҳрвандоне, ки роҳи ҷиноятро пеш гирифтаанд ва акнун аз аъмоли худ пушаймонанд, имконият дода мешавад, ки ба эътимоди ҷомеа ва оила сазовор гарданд, қарзи маънавии худро ҷуброн кунанд. Охир, мақсади ҳам ҷазо ва ҳам бахшиш якто — тарбия кардан аст.

Абдукамол РАҲМОНОВ,
узви Иттифоқи нависандагони Ӯзбекистон.
ӮзА.

Фармони Президенти Ҷумҳурии Ӯзбекистон

ДАР БОРАИ ЧОРАҲО ОИД БА МИНБАЪД ТАКМИЛ ДОДАНИ НИЗОМИ ИДОРАКУНИИ ДАВЛАТӢ ВА НАЗОРАТ ДАР СОҲАИ ИСТИФОДАИ ЗАХИРАҲОИ ОБ, ИНЧУНИН ТАЪМИНИ БЕХАТАРИИ ОБЪЕКТҲОИ ХОҶАГИИ ОБ

Дар кишвар ҷиҳати баланд бардоштани самаранокии идоракунии давлатӣ дар соҳаи хоҷагии об, навсозӣ ва рушди хоҷагии об, идоракунии захираҳои об, истифодаи сарфакоронаи об, инчунин баланд бардоштани вазъи мелиоративии замин ислоҳоти пай дар пай амалӣ карда мешавад.

Дар баробари ин, дар идоракунӣ ва истифодаи оқилонаи захираҳои об, тарҳрезӣ, гузарондани экспертизаи давлатӣ, сохтмон ва таҷдиди иншооти хоҷагии об, махсусан дар таъмини бехатарии обанборҳо ва дигар иншооти бузурги об камбудиҳо ва мушкилоти ҷиддӣ боқӣ мондаанд.

Дар солҳои охир, дар натиҷаи дар тӯли зиёда аз 30-40 сол истифода шудани иншоотҳои хоҷагии об, ба дараҷаи бояду шояд эътибор надодан ба масъалаҳои ҷалби мутахассисони варзидаи хориҷӣ ва ҷорӣ намудани таҷрибаи пешқадами хориҷӣ дар лоиҳакашии онҳо дар объектҳои ҷудогонаи хоҷагии об ҳолатҳои техногенӣ ва фавқулодда ба назар мерасанд.

Бо мақсади ташаккули низоми самарабахши идоракунии об, такмил додани баҳисобгирии об ва ҳисоботдиҳӣ, васеъ ҷорӣ намудани технологияҳои рақамӣ дар соҳаи хоҷагии об, беҳтар намудани бехатарӣ ва ташкили системаи муассири назорати объектҳои хоҷагии об:

Ба эътибор гирифта шавад, ки бо Фармони Президенти Ҷумҳурии Ӯзбекистон аз 10 июли соли 2020 № ФП-6024 Консепсияи рушди хоҷагии оби Ҷумҳурии Ӯзбекистон барои солҳои 2020-2030 тасдиқ шуда, **самтҳои афзалиятноки он муайян шудаанд.**

Вазифа ва самтҳои асосии фаъолияти Вазорати хоҷагии об инҳо муайян карда шаванд:

татбиқи сиёсати ягона дар соҳаи идоракунии захираҳои об, ташаккули баҳисобгирӣ, ҳисоботдиҳӣ ва тавозуни об, инчунин ҳамоҳангсозии фаъолияти мақомоти давлатӣ ва дигар ташкилотҳо дар соҳаи истифодаи оқилона ва ҳифзи захираҳои об, пешгирӣ ва рафъи таъсири манфии об;

фароҳам овардани шароит барои қонеъ кардани талаботи доимоафзояндаи аҳолии ҷумҳурӣ ба об, соҳаҳои иқтисодиёт ва муҳити зист, таъмини истифодаи самараноки захираҳои об;

ҷалби мутахассисони варзидаи хориҷӣ ва ташкилотҳои машваратӣ барои ташкили босифати корҳо оид ба навсозӣ, рушд ва сохтмони объектҳои хоҷагиҳои об, коркарди ҳуҷҷатҳои меъёрии ҳуқуқӣ, инчунин корҳо оид ба тарҳрезӣ ва экспертизаи иншооти хоҷагии оби сатҳи бехатариашон баланд;

(Давомаш дар саҳ.2).

Мактаби рақами 2-юми ноҳияи Кармана барои натиҷаҳои баланди бобати тайёр намудани хатмкунандагон дар доираи лоиҳаи «Як миллион барномасоз» ба даст овардашуда бо тӯҳфаи Президенти Ҷумҳурии Ӯзбекистон – мошини «Спарк» мукофотонида шуд.

ТӮҲФАИ ПРЕЗИДЕНТ БА МАКТАБ

Дар чорабинӣ вазири рушди технологияҳои иттилоотӣ ва коммуникатсия Ш.Содиқов, вазири таълими халқ Ш. Шерматов, муовини ҳокими вилояти Навоӣ Я.Душанов ва ҳокими ноҳияи Кармана Ф.Умаров ширкат варзиданд.

Лоиҳаи «Як миллион барномасоз»-ро Вазорати рушди технологияҳои иттилоотӣ ва коммуникатсия ва Бунёди «Dubai Future Foundation» (AMA) дар ҳамкорӣ бо Вазорати сармоягузорӣ ва савдои хориҷӣ ва Вазорати таълими халқ татбиқ менамоянд.

— То охири моҳи марти соли равон шумораи онҳое, ки дар портали www.uzbekcoders.uz сабти ном шудаанд ва дар доираи лоиҳа таҳсил мекунанд, аз 200 ҳазор нафар гузаштанд, таъкид намуд вазири рушди технологияҳои иттилоотӣ ва коммуникатсия Ш.Содиқов. — Дар онҳо беш аз 81 ҳазор нафар ширкат варзиданд ва беш аз 50 ҳазор нафар шаҳодатномаҳои хатми курсҳоро гирифтанд. Дар қисмати минтақаҳо бинобар шумораи иштирокчиёни сабтиномшуда вилояти Навоӣ (36 000 иштирокчӣ), Ҷумҳурии Қароқалпоқистон (27 574 нафар) ва шаҳри Тошканд (25 572 нафар) пешсаф мебошанд. Рушди соҳаҳои иқтисодиёт дар асоси технологияҳои баланд ва ҳалли бисёр масъалаҳо аз он вобаста аст, ки хатмкунандагони мактабҳои мо то чӣ андоза омодаанд.

Дар асоси таҳлили анҷомдодашуда аз рӯи намуди фаъолияти иштирокчиёни лоиҳа, аксарияти кулл — 67,2 фоизро хонандагони мактабҳои таълими ҳамагонӣ ташкил медиҳанд. Аз паси онҳо донишҷӯёни мактабҳои олӣ – 13,1 фоиз, кормандон – 5,8 фоиз, донишҷӯёни коллеҷҳо ва литсейҳо – 1,4 фоиз ва дигарон – 12,5 фоиз меоянд.

Дар доираи лоиҳа шумораи аз ҳама зиёди хонандагони мактабҳои таълими ҳамагонии дар портали uzbekcoders.uz сабти номшуда ба вилояти Навоӣ рост меояд. Минбаъд, ба сафи мактабҳои фаъолтарин муассисаҳои таълимии Ҷумҳурии Қароқалпоқистон ва вилояти Намангон ворид шуданд.

Аз соли равон вазифа гузошта шудааст, ки то 50 фоизи маблағҳои барои омӯзиш сарфкардаи ҷавононе, ки шаҳодатномаҳои байналмилалии IT-ро ба даст овардаанд, пардохт карда шавад.

Имрӯзҳо дар ҷумҳурӣ лоиҳаҳои калонҳаҷм, аз ҷумла лоиҳаи «Як миллион барномасоз», ки ба оммавигардонии технологияҳои иттилоотӣ ва коммуникатсионӣ, ташаккули малакаҳо дар истифодаи технологияҳои рақамӣ дар байни ҳамаи қишрҳои аҳолӣ, ҷорӣ намудани технологияҳои омӯзиши виртуалӣ ва онлайн-омӯзиш, тайёр кардани мутахассисони баландихтисос равона карда шудаанд, татбиқ карда мешаванд. Ин, дар навбати худ, ба баланд бардоштани нерӯи зеҳнии насли оянда, тайёр кардани кадрҳои рақобатпазир хидмат хоҳад кард.

Хидмати матбуоти Вазорати рушди технологияҳои иттилоотӣ ва коммуникатсия.

Қарори Президенти Ҷумҳурии Ӯзбекистон

ДАР БОРАИ БА ТАВРИ ШОИСТА ГУЗАРОНДАНИ МОҲИ ШАРИФИ РАМАЗОН

Дар натиҷаи ислоҳоти васеъмиқёсе, ки ба бунёди Ӯзбекистони нав нигаронда шудааст, дар баробари тамоми соҳаҳо, дар ҳаёти динӣ ва маърифатии мо дигаргуниҳои азим ба амал меоянд. Омӯзиш ва таблиғи ғояҳои сулҳ, дӯстӣ, таҳаммулпазирӣ ва инсондӯстии дини муқаддаси мо, мероси бойи илмии гузаштагони бузурги мо, ки дар рушди тамаддуни исломӣ саҳми бебаҳо гузоштаанд, бобати дар ин рӯҳ солиму баркамол тарбия намудани ҷавонон, алайҳи ҷаҳолат бо маърифат мубориза бурдан имкониятҳои васеъ боз мешаванд.

Хусусан, мусалмонони кишвари мо моҳи шарифи Рамазонро, ки тӯли асрҳо барои мардуми мо рамзи некӣ, меҳрубонӣ ва саховатмандӣ буд, бо шодмонӣ ва шукргузории зиёд ҷашн мегиранд.

Бо назардошти аҳамияти таҳкими минбаъдаи фазои сулҳу субот, эҳтиром ва ҳамбастагии тарафайн дар ҳаёти ҷомеаи мо, ҳифз ва рушди арзишҳои динӣ ва маънавии мардум, инчунин бо мақсади ба таври ҳамаҷониба шоиста баргузор намудани он:

1. Ахбори Идораи мусулмонони Ӯзбекистон дар бораи он, ки оғози моҳи шарифи Рамазони соли 2021 ба **13 апрел** рост меояд, ҳамчун маълумот қабул карда шавад.

2. Шӯрои Вазирони Ҷумҳурии Қароқалпоқистон, ҳокимиятҳои вилоятҳо ва шаҳри Тошканд якҷоя бо Кумитаи оид ба корҳои дин, Вазорати маҳалла ва дастгирии оила ва дигар ташкилотҳои ҷамъиятӣ бояд барои мувофиқи анъана ва арзишҳои миллӣ **бо риоя намудан ба қоидаҳои карантин** баргузор намудани моҳи Рамазон чораҳо андешанд.

Дар маҳалҳо ба баргузор намудани чорабиниҳои тарғиботӣ, ки дар мазмуну моҳияти моҳи Рамазон таҷассум ёфта, ба гиромидошти фазилатҳои инсондӯстӣ, тозагии маънавӣ, сабру қаноат, қадрдонии зиндагии осоишта ва ободонаи имрӯзаи мо, ба ҳамдигар некӣ кардани мардум, аҳлу ҳамҷиҳат зиндагӣ кардан даъват менамоянд, дар рӯҳи муҳаббат ба Ватан-модар, эҳтиром ба анъана ва арзишҳои азалӣ тарбия намудани насли ҷавон хидмат мекунад, диққати махсус дода шавад.

3. Ба Ширкати миллии телевизион ва радиои Ӯзбекистон, Агентии миллии ахбори Ӯзбекистон ва воситаҳои ахбори оммавии дигар васеъ равшан намудани рӯйдодҳои марбут ба гузаронидани моҳи шарифи Рамазон тавсия дода шавад.

4. Назорати иҷрои қарори мазкур ба зиммаи Сарвазири Ҷумҳурии Ӯзбекистон А. Арипов гузошта шавад.

Президенти Ҷумҳурии Ӯзбекистон Ш. МИРЗИЁЕВ

Шаҳри ТОШКАНД,
8 апрели соли 2021

Имрӯзҳо дар ноҳияи Попи вилояти Намангон низ баҳри беҳбудии ҳаёти мардум корҳои сохтмон ва ободонию кабудизоркунӣ дар авҷ аст.

ЭҲТИЁҶМАНДОН ДАР МАРКАЗИ ЭЪТИБОР

Аз рӯйи барномаи «Маҳаллабайъ» мутасаддиён хона ба хона гашта, 2258 нафар занону духтароне, ки ба ҳимояи иҷтимоӣ, тиббӣ, ҳуқуқиву психологӣ муҳтоҷ, танҳо ва ногиророро ба рӯйхати «Дафтари занҳо» дохил намуданд. Доир ба 96 нафар занону духтарони бекор, онҳоро ба корҳои соҳибкорӣ ҷалб намудан як қатор корҳо дар амал иҷро шуданд. Онҳо ба ҷамъияти масъулияташ маҳдуди «Соф ипак инвест»-и ноҳия, шифохонаи хусусии «Симурғ» ва дигар корхонаву ташкилотҳо ба кор қабул карда шуданд.

– Ман ва шавҳарам дар ягон ҷо кор намекардем. Ду нафар фарзанд дорем. Шавҳарам ба хоҷагии фермерии «Ғурумсарой саховати» ба кор қабул карда шуд. Барои оилаам як гектар замин ҷудо карда шуд, дар он мош коштем. Ду сол пеш дар асоси қарз як сар гов гирифта будем. Алҳол он ба се сар зиёд шуд, – мегӯяд Дилдора Эсоналиеваи тошқӯрғонӣ.

Манзили истиқоматкунандаи маҳаллаи Пахтакор, ногирои гурӯҳи I Нигора Давлатова аз таъмир бароварда шуд. Дар айни ҳол дар кӯчаҳои дохилии маҳаллаҳои Яккатут ва Қӯштепа корҳои шағалхобонӣ идома доранд. Албатта, ҳар як кор камбудӣ дорад. Дар натиҷаи тафтишоти гурӯҳи корӣ 35 корҳои сохтмонии ноқонунӣ маълум гардид ва ин корҳо зуд бартараф гардид.

Ш. ДАМИНОВА.
Вилояти НАМАНГОН.

Нуқтаи назари депутат

ҲИФЗИ ИҶТИМОӢ:

ДАР ИСЛОҲОТЕ, КИ ТАТБИҚ МЕГАРДАНД, МАНФИАТҲОИ ИНСОН УСТУВОРАНД

Ҳифзи иҷтимоӣ маҷмӯи чорабиниҳои ҳуқуқӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоӣ мебошад, ки ҳифзи иҷтимоӣ ва моддии аҳолии кишварро ба маънои васеъ таъмин намуда, дар ҷомеа мустаҳкам қарор ёфтааст. Ба ибораи дигар, ин маънои ғамхории давлат ва ҷомеаро ба шаҳрвандони бинобар синну сол, саломатӣ, вазъи иҷтимоӣ, ба дараҷаи бояду шояд таъмин нагардидан ба воситаҳои рӯзгузаронӣ ба кӯмак мӯҳтоҷ дорад.

Дар ҷомеаи пешрафтаи демократӣ давлат вазифаҳои ҳифзи иҷтимоиро ба дӯш мегирад. Бояд қайд кард, ки ин масъала дар Ӯзбекистон ба яке аз самтҳои устувор табдил ёфтааст. Ба ибораи дигар, давлат дар бунёди иқтисоди бозаргонии ба иҷтимоиёт нигарондашуда дар мамлакат сиёсати пурзӯри ҳифзи иҷтимоӣ пеш мебарад. Аз ин рӯ, сиёсати қавии иҷтимоӣ тамоюли пешсафи рушди Ӯзбекистон ба ҳисоб меравад.

Дар тӯли ин солҳои гузашта дар мо асоси ҳуқуқии ҳифзи иҷтимоӣ офарида ва мустаҳкам карда шуд. Ин тамоюлҳо дар Конститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Ӯзбекистон кафолат дода шуда, дар қонунҳои қабулшуда инъикос ёфтаанд. Дар кишвар кафолати даромад ба даст овардан офарида шуд. Мушкилоти бекорӣ ҳал карда мешаванд.

Бо ташаббуси роҳбари давлатамон таъсис дода шудани вазоратҳои рушди иқтисодӣ ва паст кардани сатҳи камбизоатӣ, маҳалла ва дастгирии оила, инчунин дар Муроҷиатнома ба Олий Маҷлис ба сифати масъалаи муҳими ҳалталаб ба рӯзнома гузошта шудани коҳиш додани камбизоатӣ аз пайваста идома ёфтани ислоҳот дар ин самт далолат медиҳад. Зеро, камбизоатӣ ҳамчун падидаи иҷтимоию иқтисодӣ ҳамчун натиҷаи истифодаи манфиатҳои моддӣ ва ғайримоддӣ дар раванди рушди иқтисод ва нобаробарӣ дар тақсимоти даромад тафсир карда мешавад.

(Давомаш дар саҳ.2).

Фармони Президенти Ҷумҳурии Ӯзбекистон

ДАР БОРАИ ЧОРАҲО ОИД БА МИНБАЪД ТАКМИЛ ДОДАНИ НИЗОМИ ИДОРАКУНИИ ДАВЛАТӢ ВА НАЗОРАТ ДАР СОҲАИ ИСТИФОДАИ ЗАХИРАҲОИ ОБ, ИНЧУНИН ТАЪМИНИ БЕХАТАРИИ ОБЪЕКТҲОИ ХОҶАГИИ ОБ

(Аввалаш дар саҳ.1).

муайян намудани афзалиятнокии татбиқи ҳар як лоиҳа бо роҳи баргузории таҳлили амиқи самаранокии иқтисодӣ ва бехатарии объектҳои хоҷагии об дар асоси нишондодҳо ва меъёрҳои дақиқ;

ҳамроҳии илмию техникии корҳо оид ба экспертиза ва татбиқи лоиҳаҳои сохтмон ва таҷдиди иншооти хоҷагии об;

таъмини бехатарӣ ва истифодаи боэътимоди ҳавзҳои об, обанборҳои обхезӣ ва дигар иншооти хоҷагии об;

андешидани чораҳо оид ба беҳтар кардани ҳолати мелиоративии замин ва таъмини устувории заминҳои обёришаванда;

истифодаи васеъи технологияҳои сарфакунандаи захираҳо, масолеҳи муосири сохтмонӣ ва таҷрибаи пешқадами хориҷӣ дар соҳаи хоҷагии об;

ҷорӣ намудани технологияҳои рақамӣ дар идоракунии иншооти хоҷагиҳои об, баҳисобгирии об ва ҳисоботдиҳӣ, инчунин ташаккули пойгоҳи маълумоти дахлдор;

таъмини шаффофияти баҳисобгирии захираҳои об ва истеъмоли нерӯи барқ, инчунин баланд бардоштани самаранокии онҳо;

ҷорӣ намудани принсипҳои иқтисоди бозорӣ, механизмҳои шарикии давлатию хусусӣ ва аутсорсинг дар хоҷагии об;

ташкили такмили ихтисоси мутахассисони хоҷагии об дар асоси системавӣ, тақвияти ҳамгироии муассисаҳои таълимӣ ва илмӣ бо ташкилотҳои хоҷагии об, ташкили мунтазам ба амал ҷорӣ намудани дастовардҳои илм ва техника;

рушди муносибатҳои байнидавлатӣ оид ба идоракунӣ ва истифодаи захираҳои обии фаромарзӣ, ҷалби сармояи хориҷӣ ва маблағҳои кӯмаки техникӣ, инчунин иштироки фаъолона дар фаъолияти ташкилотҳои байналмилалӣ дар соҳаи хоҷагии об.

Бо пешниҳоди Вазорати хоҷагии об, Вазорати молия ва Вазорати рушди иқтисод ва паст кардани сатҳи камбизоатӣ дар ҷорӣ намудани вазифаҳои зерин розигӣ шавад:

муовини вазири хоҷагии об, ки барои рушд ва ҷорӣ намудани технологияҳои сарфаи об масъул мебошад;

мушовири вазири хоҷагии об оид ба рушди шарикии давлатию хусусӣ ва технологияҳои рақамӣ.

Вазорати хоҷагии об ҳамчун **мақомоти ваколатдори давлатӣ оид** ба баҳисобгирии ҳамаи захираҳои об, ҳамоҳангсозии тадбирҳои дахлдор оид ба баланд бардоштани самаранокии истифодаи истеъмоли об, инчунин **ташаккули тавозуни оби** Ҷумҳурии Ӯзбекистон муайян карда шавад.

Инспексияи давлатии назорат ва дидбонии ҳолати техникӣ ва бехатарии кори объектҳои калон ва фавқулодда муҳими хоҷагии оби назди Вазорати хоҷагии об ба **Инспексияи давлатии назорати бехатарии объектҳои хоҷагиҳои оби назди Девони Вазирони Ҷумҳурии Ӯзбекистон** (минбаъд – Инспекция) аз нав ташкил карда шавад.

Муқаррар карда шавад, ки Инспексия **оид ба ҳуқуқ, ӯҳдадориҳо ва шартномаҳои** Инспексияи давлатии назорат ва дидбонии ҳолати техникӣ ва бехатарии иншооти калон ва махсусан муҳими объектҳои хоҷагиҳои оби назди Вазорати хоҷагии об вориси ҳуқуқӣ ба ҳисоб меравад.

Муайян карда шавад, ки:

а) **вазифа ва фаъолияти асосии Инспексия инҳо ба ҳисоб meраванд:**

амалӣ намудани назорати бехатарӣ, истифодаи боэътимод ва ҳифзи объектҳои об, обанборҳои обхезӣ ва дигар иншооти хоҷагиҳои обии дорои сатҳи хатарашон баланд (минбаъд — иншооти хоҷагиҳои сатҳи хатарашон баланд);

ҳамоҳангсозии дастурҳо дар бораи ҷойгиркунӣ ва тарҳрезии қоидаҳои истифодаи иншооти хоҷагиҳои обии сатҳи хатарашон баланд, инчунин таҳияи қоидаҳои меъёрҳои бехатарии онҳо;

иштирок дар корҳои сохтмон, таҷдид, ба истифода додан, ҳифз ва барҳамдиҳӣ, инчунин додани хулосаҳои дахлдор оид ба иншооти хоҷагии об, ки дараҷаи хатарашон баланд аст;

ҷорӣ намудани технологияҳои замонавӣ ва таҷрибаи пешқадам дар фаъолият оид ба муайян кардани сатҳи бехатарии иншооти хоҷагиҳои оби сатҳи хатарашон баланд;

иштирок дар татбиқи маҷмӯи чорабиниҳо оид ба кам кардани таъсири манфии иншооти хоҷагии об, ки дараҷаи баланди хатар ба аҳолӣ ва соҳаҳои иқтисодиёт дар ҳолатҳои фавқулодда доранд;

б) **Ба Инспекция барои инҳо ҳуқуқ дода мешавад:**

маҳдуд кардан ё боздоштани боҷи об дар ҳолатҳои риоя накардани нишондиҳандаҳо ва меъёрҳои бехатарӣ ҳангоми истифодаи иншооти хоҷагиҳои оби дорои сатҳи хатарашон баланд;

ҷалби мутахассисони баландихтисоси вазорату идораҳои дахлдор, ташкилотҳои лоиҳакашӣ, муассисаҳои илмӣ ва таълимӣ, инчунин ташкилотҳои байналмилалӣ ва ширкатҳои хориҷӣ **ба сифати корбастҳо** бо мақсади таъмини бехатарии иншооти хоҷагиҳои оби сатҳи хатарашон баланд.

Ҳайати Гурӯҳи корӣ ва «Харитаи роҳ» оид ба коркарди лоиҳаи **Қонуни Ҷумҳурии Ӯзбекистон «Дар бораи бехатарии иншооти гидротехникӣ»** дар таҳрири нав дар асоси талаботи замонавӣ ва равишҳо тибқи замимаҳои №№ 1,2 тасдиқ карда шавад.

Пешниҳодҳои Вазорати хоҷагии об, Вазорати рушди иқтисод ва паст кардани сатҳи камбизоатӣ, Вазорати сармоягузорӣ ва савдои хориҷӣ ва Вазорати молия дар бораи таъсиси:

Маркази татбиқи лоиҳаҳои сармоягузории хориҷӣ дар хоҷагии оби назди Вазорати хоҷагии об дар пойгоҳи Гурӯҳи татбиқи лоиҳаҳои Бонки ҷаҳонӣ, Гурӯҳи татбиқи лоиҳаҳои Бонки рушди Осиё ва Гурӯҳи татбиқи лоиҳаҳои Гурӯҳи ҳамоҳангсозии Араб;

Агентӣ оид ба татбиқи лоиҳаҳои сохтмони асосӣ дар соҳаи хоҷагии оби назди Вазорати хоҷагии об.

Дар асоси талаботи фармони мазкур Девони Вазирон ба Маъмурияти Президенти Ҷумҳурии Ӯзбекистон лоиҳаҳои қарорҳои Президенти Ҷумҳурии Ӯзбекистонро тақдим намояд:

дар давоми як ҳафта — дар бораи чораҳои боз ҳам беҳтар намудани фаъолияти Вазорати хоҷагии об;

дар давоми ду ҳафта — дар бораи чораҳои ташкили фаъолияти Инспексияи давлатии назорати бехатарии объектҳои хоҷагии оби назди Девони Вазирон.

Тибқи замимаи № 3 ба баъзе фармонҳои Президенти Ҷумҳурии Ӯзбекистон тағйирот ворид карда шавад.

Баъзе фармонҳои Президенти Ҷумҳурии Ӯзбекистон мувофиқи замимаи №4 беэътибор дониста шаванд.

Муҳокимаи семоҳаи рафти иҷрои Фармони мазкур, амалӣ намудани назорати фаъолияти идораҳои барои иҷрои он масъул ба зиммаи Сарвазири Ҷумҳурии Ӯзбекистон А.Н. Арипов гузошта шавад.

Президенти Ҷумҳурии Ӯзбекистон
Ш. МИРЗИЁЕВ

Шаҳри ТОШКАНД,
6 апрели соли 2021.

ҲИФЗИ ИҶТИМОӢ: ДАР ИСЛОҲОТЕ, КИ ТАТБИҚ МЕГАРДАНД, МАНФИАТҲОИ ИНСОН УСТУВОРАНД

(Аввалаш дар саҳ.1).

Бесабаб дар эъломияе, ки Созмони Милали Муттаҳид дар соле, ки инсоният ба ҳазорсолаи нав қадам мегузорад, қабул кард, решакан кардани камбизоатӣ ва гуруснагӣ ҳамчун мақсади аввал гузошта нашудааст.

Дар сарҳисоби соли гузашта дар мамлакати мо низоми нави кор бо оилаҳои ниёзманд, занон ва ҷавонон ҷорӣ карда шуд. Аз ҷумла, мақсаднок кор кардан бо онҳое, ки ба «дафтари оҳанин», «дафтари занон» ва «дафтари ҷавонон» ворид карда шудаанд, ба роҳ монда шуд. Ба воситаи ин низом шуғли 527 000 нафар таъмин карда шуд. Шумораи гирандагони нафақаҳои иҷтимоӣ ду баробар афзуда, ба 1,2 миллион нафар васеъ гардид. Ба мақсади дастгирии онҳо аз буҷа нисбат ба соли 2016 5 маротиба зиёд маблағ ҷудо карда шуд.

Дар натиҷаи додани имтиёзҳои андоз ба аҳолии худкор, бекор кардани бисёр маҳдудиятҳо шуғли расмии 500 ҳазор нафар таъмин карда шуд. Барои хоҷагиҳои деҳқонӣ ва соҳибони заминҳои наздиҳавлигӣ 300 миллиард сӯм қарзҳои имтиёзнок ва субсидия ҷудо карда шуд.

Қонунгузорӣ дар бораи муносибатҳои меҳнатӣ такмил ёфт. Аз ҷумла, дар Қонун «Дар бораи шуғли аҳолӣ», ки аз 20 январи соли 2021 эътибор пайдо кардааст, 3 қонуни дарамал, 12 фармон ва қарорҳои Президент, инчунин беш аз 40 ҳуҷҷати меъёрии Девони Вазирон, ки оид ба масъалаҳои танзими шуғл ва бозори меҳнат, муҳоҷирати меҳнатии беруна қабул шудааст, меъёрҳои ҳуқуқӣ, ислоҳоти охирини низом, механизмҳои нави молиявӣ инъикос ёфтааст.

Дар қонун «Дар бораи шуғли аҳолӣ» ба касб тайёр кардан, бозомӯзӣ, ва такмили ихтисоси шахсони бекор ва корҷӯ ҳамчун яке аз самтҳои асосии сиёсати давлатӣ дар соҳаи шуғл муайян шудааст. Сабаб он буд, ки аксари шаҳрвандони бекор касби мушаххас надоштанд. Ин дар ба кор ҷойгир намудани онҳо мушкилиҳо пеш меовард. Ба масъалаҳои тайёрии касбӣ, бозомӯзонӣ ва такмили ихтисоси онҳо диққати махсус дода, дар як қатор моддаҳо, ба монанди фармоиши давлатӣ барои таълими касбӣ маълумот дода шуд.

Миқдори нафақаи бекорӣ ва стипендияҳо барои гирифтани маълумоти касбӣ 3,5 маротиба зиёд гардид. Дар ин бобат фикрамонро бо як қатор рақамҳо ғанӣ гардонем, ба мақсад мувофиқ хоҳад буд. Зеро, самара дар муқоиса равшан ба назар намоён мегардад. Дар соли 2018 шумораи онҳое, ки касбу ҳунар омӯзонда шуданд, ҳамагӣ 7000 нафарро ташкил дода бошад, дар ҳамин давраи соли 2021 шумораи онҳо ба 70 000 нафар расид. Пешбинӣ шудааст, ки то охири сол шумораи онҳое, ки касбу ҳунар омӯзонда шудаанд, аз 150 000 нафар афзоиш ёбад.

Тибқи пурсише, ки Маркази ҷумҳуриявии илмии шуғли аҳолӣ ва ҳифзи меҳнат гузаронидааст, то моҳи январи соли равон шумораи захираҳои меҳнатӣ 19,1 миллион шахсро ташкил медиҳад (нисбат ба соли гузашта 0,7 фоиз ё 135,5 ҳазор нафар афзудааст). 13,2 миллион нафар дар соҳаҳои гуногуни иқтисодиёт банданд. 1,6 миллион нафар ба кор ниёз доранд. Яъне сатҳи бекорӣ 11,1 фоизро ташкил медиҳад. Ин нишондиҳанда дар байни ҷавонони 16-30 сола 17,1 фоиз, байни занон 14,7 фоизро ташкил медиҳад.

Тибқи маълумоти Вазорати корҳои дохилӣ шумораи онҳое, ки муваққатан дар хориҷа кор мекунанд, ба ҳисоби миёна 1,7 миллион нафарро ташкил медиҳад.

Ҷолиби диққат аст, ки тайи солҳои охир дар бозори меҳнат як қатор тағйироти назаррас ба амал омаданд, аз ҷумла шумораи шуғлдорон 1,5 маротиба (аз 8,8 миллион то 13,5 миллион), шумораи кордиҳандагон 4,5 баробар (аз 203,2 ҳазор то 928,9 ҳазор) зиёд шуд.

Бо қарори Президенти Ҷумҳурии Ӯзбекистон аз 24 майи соли 2017 «Дар бораи чораҳои ташкили фаъолияти Вазорати шуғл ва муносибатҳои меҳнати Ҷумҳурии Ӯзбекистон» маблағгузории хароҷот оид ба ташкил кардани хидматрасонии хушсифат барои таълими касбӣ, бозомӯзӣ ва ҳифзи иҷтимоии бекорон ва аҳолии бо шуғл фаро гирифта нашуда, пеш аз ҳама ҷавонон, занон ва маъюбон, инчунин заминаи моддию техникии мақомоти меҳнат мустаҳкам карда шуд

Дар асоси қарори Девони Вазирон аз 5 октябри соли 2017 Фонди корҳои ҷамъиятии назди Вазорати шуғл ва муносибатҳои меҳнатии Ҷумҳурии Ӯзбекистон таъсис дода шуд. Хизматрасонӣ ба шахсони ҷисмонӣ ва ҳуқуқӣ дар асоси тамоюли «Равзанаи ягона» оғоз ёфт.

Тибқи қарори роҳбари давлат аз 5 марти соли 2018 фурӯши чиптаҳои роҳи оҳан ва ҳавопаймо бинобар тарифи имтиёзнок барои шаҳрвандоне, ки ба хориҷи кишвар барои кор мераванд, ҷорӣ карда шуд.

Механизми ҷудо кардани грантҳо аз Фонди мусоидат ба шуғл ба муассисаҳои таҳсилоти касбӣ барои маблағгузории хароҷоти бозомӯзии шахсони бекор, ки дар марказҳои шуғли аҳолӣ ба қайд гирифта шудаанд, хусусан занони оилаҳои камбизоат, аз ҷониби БСТ «Микрокредитбанк» аз ҳисоби маблағҳои Фонди давлатии мусоидат ба шуғл низоми додани вомҳои хурд ба ҳунармандӣ, хонакорӣ ва соҳибкории занон ҷорӣ карда шудааст. Сохтори вазоратҳо ва ташкилотҳои низом дар асоси тамоюлҳои иқтисоди бозорӣ такмил дода шуд.

Дар ҳамкорӣ бо ширкати японии «Fuji Inter Study» дар мономаркази «Марҳамат ба кор» маркази тести «Забони ҷопонӣ ва малакаи касбӣ» таъсис дода шуд. Курсҳои омодагӣ ба ин санҷишҳо ташкил карда шуданд. Омӯзиши ройгони забони англисӣ аз ҷониби Маркази рекрутинги «Tadbeer»-и АМА оғоз ёфт, ки минбаъд он дар мономаркази « Марҳамат ба кор»-и Гулистон ҷойгир хоҳад шуд.

Дар ҳамкорӣ бо Ассотсиатсияи байналмилалии кӯмаки ҳуқуқӣ ба муҳоҷирони меҳнатии Русия ва Агентии миллии назорати кафшергарон дар Фарғона фаъолияти мактаби кафшергарон ба роҳ монда шуд. Дар ҳамкорӣ бо ширкати «Petrochina Zhuo-Hua» (Далян) Petrochemical Co. Ltd. Маркази таълими касбии «Uzbek-China Professional Training Center» таъсис дода шуд, ки дар он омӯзгорони соҳаи кафшергарӣ ба курсҳои омӯзишии ройгон ҷалб карда шуданд.

Дар қарори Президенти Ҷумҳурии Ӯзбекистон аз 5 марти соли 2021 «Дар бораи чораҳои минбаъд такмил додани низоми дастгирии занон, таъмин кардани иштироки фаъолонаи онҳо дар ҳаёти ҷомеа» инчунин як қатор вазифаҳо оид ба таъмини шуғли занон, таълими касбӣ ва рушди соҳибкорӣ дар байни занон муайян шудаанд ва дар ин самт корҳои амалӣ оғоз ёфтанд.

Алқисса, ин гуна тағйироту навгониҳо хеле зиёданд. Муҳимаш, онҳо аз он шаҳодат медиҳанд, ки имрӯз миқёси корҳое, ки дар мамлакати мо дар ин самт, яъне дар соҳаи ҳифзи иҷтимоӣ амалӣ мегарданд, вусъат мeёбанд, манфиатҳои шаҳрвандон устувор мебошанд.

Мавлуда ХӮҶАЕВА,
раиси Кумитаи меҳнат ва масъалаҳои иҷтимоии Палатаи қонунгузории Олий Маҷлис.

ХАБАРҲО

Маблағҳои ғайриқонунӣ азхудшуда баргардонда шуданд

Ҷамъомади навбатии Палатаи ҳисоби Палатаи қонунгузории Олий Маҷлис баргузор ва дар он ҳисоботи идораи мазкур дар соли 2020 шунида шуд.

Таъкид ёфт аз болои сарф шудани маблағҳое, ки аз Сандуқи мубориза алайҳи инқироз ҷудо гардидаанд, таҳти ҳамкорӣ бо Вазорати молия назорати доимӣ пеш бурда шуд. 23,8 миллиард сӯмина камомад ва харҷҳои ғайриқонунӣ ва 8,4 миллиард сӯм маблағи молиявигардондашудани барзиёд ба сандуқ баргардонда шуд.

Айни замон дар муассисаҳои Вазорати таълими халқ 192,2 миллиард сӯмина хато, камбудӣ ва азхудкуниҳо аниқ гардидааст. Аз ҷумла, ошкор гашт, ки дар филиали мактаби рақами 58-уми ноҳияи Берунӣ умуман корҳои сохтмон бурда нашуда ва 420 миллион сӯми давлат тороҷ шудааст.

Дар муҳокимаҳо айни замон, дар амалӣ сохтани лоиҳаҳо аз ҳисоби маблағҳои созмонҳои молиявии байналхалқӣ мавҷуд будани муаммоҳо таъкид гашт.

Вохӯрӣ бо олим

Дар «Қасри эҷоди ҷавонон»-и пойтахт маҳфили китобхонӣ бо иштироки курсантҳои «Мактаби Темурбек» ва ҷавононе, ки ба мутолиа завқ доранд, рӯи кор омад.

Чорабиниро шоир Муҳиддин Амон пеш бурд ва ӯ ҳозиронро бо олими шинохта Зариф Ибодуллоев шиносонд, ки доир ба психология ва тиббиёт тадкиқотҳои зиёд кардааст. Маросими тақдимоти китобҳои нави ӯ «Психологияи тиббиёт», «Асаб ва рӯҳият», «Неврологияи умумӣ» хотирмон сурат гирифт. Муаллиф ба саволҳои иштирокдорон доири рӯҳият ва масъалаҳои тиббӣ ҷавоб гардонд ва онҳоро бо туҳфаҳои шахсиаш мамнун сохт.

М.ШОДИЕВ,
мухбири «Овози тоҷик».

Дар ҳузури ширкати «Art soft holding»-и вилояти Намангон ҶММ таҳти бренди «Flat Tile» ба фаъолият сар кард.

Корхона ба истеҳсоли маҳсулоти кафел-керамика махсусонида шудааст. Барои лоиҳаи нав ташаббускор 73 миллиард сӯм маблағи худро сарф кард, боз 52 миллиард сӯм аз бонк кредит гирифт, ҷамъ 125 миллиард сӯм маблағ сарф карда шуд. Иқтидори истеҳсолии корхона дар як сол 35 миллиард сӯмро ташкил менамояд.

Дар натиҷаи ба кор андохта шудани лоиҳа 200 ҷои нави корӣ ташкил карда шуд. Ҷуз аз бозори маҳаллӣ ба Қирғизистон, Тоҷикистон ва Қазоқистон барин давлатҳо экспорт карда шудани маҳсулоти корхона ба нақша дароварда шудааст.

***Дар сурат:** дар корхона.*

Суратгир: Ҳ.МАМАДАЛИЕВ (ӮзА).

12 апрел – Рӯзи байналхалқии кайҳоннавардӣ

ЮРИЙ ГАГАРИН ДАР ӮЗБЕКИСТОН

Кайҳоннаварди аввалин чандин бор ба ҷумҳурии мо омада, аксаран бо ҷавонон, баъзан бо арбобони фарҳанг, адабиёт ва санъати Ӯзбекистон вомехӯрд, мулоқот мекард. Алҳол аз ин хусус сухан гуфтан бамаврид аст, зеро ба парвози нахустини инсон ба фазо 60 сол пур мешавад. Аллакай ҳамон вақт, 12 апрели соли 1961 номи ӯ дар тамоми сайёра маълуму машҳур гардид. Юрий Гагаринро дар ҷараёни сафарҳои оламшумул ва вохӯриҳояш дар қитъаҳои гуногуни олам барҳақ «нахустшаҳрванди коинот» меномиданд. Бояд таъкид кард, ки ӯро ҳам шахсони аввал – котибони генералӣ, президентҳо, шоҳон, сарвазирон ва ҳам шаҳрвандони қаторӣ ба мулоқот даъват мекарданд. Ҳатто боре ба Гагарин аз ворисони кошифи аввалини Амрико даъватнома расид, ки ба ӯ боз як исми нав – «Колумби кайҳон» ном доданд.

Кайҳоннаварди рақами 1-ум солҳои 1961 ва 1968 ба Ӯзбекистон омадааст. Дар ин бобат филмҳои мустанад, журналҳои синамоӣ, фонограмма ва суратҳое, ки онҳоро метавон аз бойгониҳои давлатии Ӯзбекистон ва Русия пайдо кард, шаҳодат медиҳанд. Хотираи Гагарин дар бойгониҳои оилавии шаҳрвандони оддӣ низ эҳтиёткорона нигаҳдорӣ мешавад. Бори аввал Юрий Гагаринро (якҷо бо ҳамсараш Валентина) моҳи декабри соли 1961 дар аэропорти Тошканд роҳбарони ҳамонвақтаи ҷумҳурӣ бо сарварии Шароф Рашидов ва намояндагони ҷамъиятӣ истиқбол карда буданд. Ин таваққуфи кӯтоҳмуддати фазонаврд ҳангоми сафараш бинобар хатсайри Ҳиндустон – Сейлон – Афғонистон, ҳамчунин ҳангоми бозгашташ ба Маскав буд.

Баъдтар Юрий Алексеевич ба кишвари мо барои ширкат дар анҷуманҳои мухталифи ҷавонон ва илмӣ омад. Ҳамчунин ӯро дар мавзеи Чилонзор истиқбол намудаанд, ки он замон дар ин ҷо лагери тобистонаи истироҳатии пионерон барои фарзандони ноширон ва журналистони пойтахт амал мекард. Ин ҷо қайд мекунем, ки аллакай ҳамон вақт лагери мазкур номи фазогири нахустинро гирифта буд.

Сипас сафарҳои хотирмони ӯ ба Мирзочӯл, водиҳои Фарғона ва Зарафшон сурат гирифтанд, дар он ҷойҳо Гагарин бо ирригаторҳо, деҳқонон, коргарон, олимон, лётчикҳо, адибону рассомон, донишҷӯёну хонандагони мактабҳо мулоқот дошт. Дар суратҳо ҳамчунин лаҳзаҳое, ки Гагарин дугоникҳои дар рӯзи таърихӣ – парвози нахустин инсон ба дунё омадаро навозиш мекард, тасвир ёфтаанд. Гашту гузори Гагарин дар кӯчаҳои Тошканд, баромади ӯ аз минбари анҷуманҳои ҷавонон низ дар суратҳо акс ёфтаанд, ки дар онҳо аксаран ӯ дар либоси ҳарбӣ буд. Кайҳоннаварди аввалин дар ҷамъомади ҷумҳуриявии пахтакорон – механизаторони ҷавон бо сару либоси оддӣ иштирок кардааст.

Баъд аз чандин даҳсолаҳо моҳи марти соли 1991 ба муаллифи ин сатрҳоро имконияти иштирок дар ҷашни Наврӯз, ки дар шаҳраки Звезднийи назди Маскав баргузор шуда буд, фароҳам омад. Оре, дар ин ҷашн намояндагони Ӯзбекистон, ки бо таомҳои ӯзбекӣ, меваву сабзавоти кишвари офтобии мо иштирок карданд, меҳмонони азиз буданд. Дар хотир дорам, шабнишинии идона ба вуқӯъ пайваст, дар он ҳам собиқадорони ҷанг ва ҳам фотеҳони кайҳону самонавардони минбаъда иштирок доштанд. Дар байни онҳо ҳамватани мо – ду карат Қаҳрамони Иттифоқи Советӣ Владимир Ҷонибеков ва дар он замон лейтенанти калон Солеҳҷон Шарифов, ки ҳоло Қаҳрамони Русия ва Қаҳрамони Қирғизистон низ буданд. Пас аз таҷлили Наврӯз мо якҷо бо ҳамкори тошкандии худ Виктор Чиркин дар хонишҳои гагаринӣ, ки дар зодгоҳи кайҳоннаварди нахустин – деҳаи Клушинои вилояти Смоленск баргузор шуд, ширкат ҷустем. Маҳз дар ҳамон ҷо мо дар бораи кӯдакӣ ва солҳои наврасии Гагарин аз забони бародари ӯ Валентин маълумот гирифтем. Бояд гӯям, ки Валентин Гагарин дар маросими кушоиши ҳайкали фазонаварди нахустин дар шаҳри Гагарини вилояти Ҷиззах иштирок карда буд.

Ҳамчун анъана дар соли ҷашнии парвози нахустин ба коинот 12 апрел намояндагони «Россотрудничество» ба пояи ёдгории Гагарин дар Чилонзор гулгузорӣ мекунанд. Бояд гуфт, ки дар ин ҷо кӯчае ба номи кайҳоннаворд гузошта шудааст. Интизорӣ меравад, ки пас аз даҳ рӯз дар Ӯзбекистон ҳайати сернамоянда бо сарварии раиси Кумитаи мудофиаи Думаи давлатӣ Владимир Шаманов ба Ӯзбекистон меояд. Дар ҳайат қаҳрамонони ИҶШС ва Русия, авиасозон ва кайҳоннавардон хоҳанд буд.

Меҳмонони Маскав аз шаҳри Гагарини вилояти Ҷиззах, ки дар он ҷо кушоиши осорхонаи бузурги Кайҳоннаварди рақами якум пешбинӣ мегардад, боздид ба амал меоваранд.

Шаҳобиддин Зайниддинов.

НИҲОЛШИНОНӢ — ДАР МАКТАБ

Дар мамлакатамон Соли дастгирии ҷавонон ва мустаҳкамсозии саломатии аҳолӣ эълон шудани соли 2021, хусусан, ғайрат ва шуҷоати ҷавонони моро, ки имрӯз ва фардои ҷамъиятанд, ба ҷунбиш овард. Чи хонандагони мактаб, чи донишҷӯён, чи муаллиму муаллимаҳои ҷавон, ки алоқамандони соҳаи таълиму тарбияанд, дар ҳукми ниҳоланд, ки дар боғи зиндагӣ парвариш мeёбанд. Насли ҷавоне, ки дар рӯҳи муҳаббат ба муҳити гирду атроф тарбия ёфтааст, модар-табиатро дӯст медорад, худро як ҷузви ҷудонопазири он тасаввур менамояд. Тарбияи экологии онҳо низ аз масъалаҳои муҳим ба шумор меравад.

Бо фарорасии фасли баҳор табиат бедор гашт, ниҳолшинонӣ авҷ гирифт, манзараҳои ин диёри нотакрор дилрабоии дигар касб кард. Дар корҳои ободонию хуррамсозӣ фаъолона иштирок кардани хурду калон, ба маъние, ифодаи меҳру муҳаббати инсон буд нисбати модар-табиат.

Чорабиние, ки чанде пеш дар дабистони таълими умумии ноҳияи Бӯка баргузор гашт, айнан ба ҳамин мавзӯъ бахшида шуд ва таъкид гашт зебоию хуррамии фардои диёри мо аз як ҷиҳат ба саъю ҳаракати ҷавононамон, ки дӯстдори табиатанд, вобастагӣ дорад. Дар чорабинӣ намояндагон аз Шӯрои ноҳиявии Ҳизби экологии Ӯзбекистон ва инспексияи муҳофизати табиат иштирок намуданд. Маърӯзаҳо дар мавзӯи ҳифзи муҳити гирду атроф, ҷонноксозии тарбияи экологӣ, ягонагии инсон ва табиат сермазмун буданд. Депутати шӯрои ноҳиявӣ Д.Пӯлодов ва дигарон қайд карданд, бояд ҳар як ҷавон дар фасли баҳор ақаллан як ниҳол шинонда, дар хуррамсозии муҳит саҳм гузорад, аз асрори боғдорӣ то андозае воқиф бошад, ба беҳигоҳубинмонии дарахтҳо роҳ нагузорад, ободгариро ба худ шиор созад. Д.Пӯлодов гуфт: «Муҳаббат ба модар-табиат – муҳаббат ба Ватан-модар аст. Ҷавононамон тавре Ватан ва модарро дӯст медоранд, табиатро низ бояд дӯст доранд. Аз ҷиҳати экологӣ маданиятнок тарбия сохтани ҷавононамон, бе шакку шубҳа, бурди мост».

Дар чорабинӣ таҳти унвони «Табиат ва ҷавонон» мактабиён дар мавзӯи табиат шеърҳо хонданд. Баромадҳои бадеӣ ба иштирокдорон таассуроти хуб гузошт.

Дар фуроварди тадбир аз ҷониби Шӯрои ноҳиявии Ҳизби экологии Ӯзбекистон ба хонандагон ва устодони пешқадам ташаккурнома ва туҳфаҳои хотиравӣ супурда шуданд. Худи ҳамон рӯз таҳти сарпарастии инспексияи муҳофизати табиат «Аксияи ниҳолшинонӣ» баргузор гашт. Ба гирду атроф ва ҳавлии дабистон ниҳолҳои мевандех, арча, буттаҳои манзаравӣ шинонда шуданд.

Д.ҶУМЪАБОЕВА,
директори дабистони таълими умумии рақами 7-уми ноҳияи Бӯка.

Дар парки тематикии «Водии афсонаҳо»-и шаҳри Намангон Ҷашнвораи нон баргузор мегардад.

Дар чорабиние, ки бо мақсади баланд бардоштани иқтидори сайёҳии вилоят нигаронида шудааст, ҳафт танӯр сохта шуд, дар танӯрҳо нонҳое пухта мешаванд, ки навъ ва намудҳои гуногун доранд.

Ба Ҷашнвораи нон меҳмонон ва сайёҳҳо аз мамлакатамон ва ҷумҳуриҳои ҳамсоя меоянд. Нонҳое, ки аз ҷониби нонвойҳои таҷрибанок пухта шудаанд, ба хонаҳои саховат ва меҳрубонӣ фиристода мешаванд. Дар доираи ҷашнвора «Як тоқӣ ош», «Таомҳои танӯрӣ» барин шоу, бозиҳои миллӣ, чорабиниҳои маданӣ баргузор мегарданд.

Дар сурат: *нонҳои ширмоли Намангон.*

Суратгир: Ҳ. МАМАДАЛИЕВ (ЎзА).

Дирӯз ва имрӯз

МО ФОЗИЛИ НОМДОР БУДЕМ

Аз нашри нахустин мақолаи банда бо номи «Бухорои шариф» чӣ гуна рӯзнома буд?» («Ҷавонони Тоҷикистон», № 96, 15 августи соли 1990) беш аз сӣ сол сипарӣ шуд. Камина «Бухорои шариф»-ро на ҳамчун рӯзномаи иртиҷоӣ, балки дар таърихи афкори ҷамъиятию сиёсии ибтидои асри XX-и тоҷик чун ҷаридаи маорифпарвар муаррифӣ намудаам. Пас аз он беш аз 15 навиштаам оид ба ҷабҳаҳои гуногуни рӯзнома, аз ҷумла «Сабаб ва омилҳои пайдоиши рӯзнома дар Бухоро», «Бухорои шариф» – рӯзномаи маорифпарвар», «Забон аз нигоҳи «Бухорои шариф», «Инъикоси масоили рушди иқтисод дар рӯзномаи «Бухорои шариф» ва чанди дигар дар саҳифаҳои «Овози тоҷик» нашр гардидаанд. Камина собит намудам, ки кормандони рӯзнома ба ҷараёни иртиҷоии пантуркизми ибтидои асри XX иртиботе надоштаанд. Олими шинохта Валӣ Самад ишорае дорад: Академик С. Брагинский як мулоҳизаи тамоман хаторо ба миён гузошта бо ҳамин дили онҳоеро, ки ба таҳқиқи ҳамаҷонибаи рӯзномаи мазкур камар бастанӣ буданд, сард намуд: «Бухорои шариф» характери пантуркистӣ дорад».

Нахустин мақолаи муаллифи ин сатрҳо низ аз назари Валӣ Самад дар канор намонда, ӯ изҳор доштааст: «Беҳтарин ҷиҳати мақолаи мазкур он аст, ки муаллиф рӯҳияи зидди ҷараёни пантуркизм доштаи рӯзномаро махсус таъкид ва таҳқиқ намудааст». (Валӣ Самад. «Аз қаъри Хазар то авҷи Зуҳал». (Душанбе, «Маориф», 1991, саҳ. 164).

Ҳамин тариқ, таҳлилу тадқиқи ҷабҳаҳои гуногуни рӯзномаи «Бухорои шариф» аз ҷониби олимони тоҷик оғоз ёфт. Мақолаю рисолаҳои зиёд дар матбуот ва китобҳои алоҳида табъу нашр гардиданд. Валӣ Самад, Қироншоҳ Шарифзода, Пайванди Гулмурод ва чанд нафари дигар дар таҳлилу тадқиқи рӯзнома саҳм гирифтанд. Алҳол рӯзи нашри нахустшумораи «Бухорои шариф» 11 март дар Тоҷикистон ҳамасола чун Рӯзи матбуоти тоҷик ҷашн гирифта мешавад.

Дар кишвари мо ба эҳёи мероси пурғановати маънавии ниёгон эътибор зоҳир мегардад. Натиҷагирӣ аз мероси маънавии равшанфикрони ибтидои садаи XX боз ҳам назаррас аст. Сарвари кишвар Шавкат Мирзиёев борҳо ин нуктаро таъкид намудааст. Ҳар боре ин таъкидотро тавассути «оинаи нилгун» мебинаму мешунавам ва ё аз рӯзномаҳо мехонам, ҳамеша симои нурбори дастбакорони рӯзномаи «Бухорои шариф» пеши назарам меояд. Мирзо Ҷалол Юсуфзодаю Мирҳайдар Мирбадалов, Мирзо Сироҷу Абдурауф Фитрат, Бақохоҷа бинни Ҳодихоҷаи Самарқандию Садриддин Айнӣ ва чанд нафари дигар гӯё ҳамзамону ҳамнафаси мо бошанд, ҳарчанд онҳо қариб 110 сол қабл ба нашри нахустин рӯзномаи Бухоро сару кор доштанд. Таъкиди як нуктаро зарур медонам: вазъияти сиёсӣ, иқтисодӣ-иҷтимоии аморати Бухоро аз вазъияти имрӯзаи мо куллан тафовут дошт. Он вақт дар он ҷо аз демократия ва ошкорбаёнӣ нишоне ҳам набуд. Дар ҳамон вазъи ногувор онҳо талабу дархостҳои хешро, ки асоси онро ислоҳоти мактабу маориф ва саводнокгардонии аҳолӣ ташкил медод, аз тариқи рӯзнома баён доштаанд, дарк намудаанд, ки маърифат нурест ба дилҳои торик. Калиди наҷотро аз он зулмоти аморат дар «мактаб, мактаб ва боз мактаб» дидаанд. Борҳо таъкид намудаанд: «мӯҳтоҷ ба илм ҳастем, бояд аз пайи илм шуд» («Бухорои шариф», № 5, 16 марти соли 1912). Дар рӯзнома вазъи таҳсил дар мадориси Бухоро мавриди муҳокима қарор мегирифт. Устод Айнӣ дар «Ёддоштҳо» менависад: «Талабагони мадрасаҳои Бухоро модом, ки 19 сол дар болои як программаи маҳдуд кор мекардаанд, бояд дар илмҳои дар он программа зикрёфта мутахассиси замони худ шуда мебаромаданд. Афсӯс, ки ин гуна гумон кардан нодуруст ва пиндори хушк аст». (С. Айнӣ. «Ёддоштҳо», қисми 1-2, Душанбе, 1992, саҳ. 181). Кормандони рӯзнома ислоҳи усули таҳсил ва кушодани мактабҳои гуногунпешаро пешниҳод намудаанд. Амалӣ гардидани он орзую дархостҳо дар вазъи яккаҳокимӣ ва исломгароии ҷоҳилона амре буд муҳол.

Президент Шавкат Мирзиёев дар Муроҷиатнома ба Олий Маҷлис зикр намудааст: *«Вазифаи афзалиятноки мо бояд фароҳам овардани имкониятҳои васеъ барои ҷавонон гардад, то ки онҳо дар назди худ ҳадафҳои азим гузоранд ва ба он муваффақ гарданд. Танҳо дар он сурат фарзандони мо нерӯи воқеӣ хоҳанд шуд, ки орзуҳои деринаи мардуми моро амалӣ карда метавонанд.*

Бо ин мақсад ба ғояи «Ӯзбекистони нав аз остонаи мактаб, аз системаи таълиму тарбия шурӯъ мешавад» амал карда, ислоҳоти васеъмиқёсро амалӣ хоҳем кард».

Оре, имрӯз орзую омоли равшанфикрони ибтидои асри XX Бухоро дар кишвари озоду осоиштаву ободи мо амалӣ мегарданд. Дар ҳақиқат ислоҳоти васеъмиқёс ҷабҳаҳои таълиму тарбия – аз муассисаҳои таълими томактабӣ то таълими олиро фаро гирифтааст ва аллакай самараи худро медиҳад. Ҷавононамон ба ҷаҳон баромаданд. Имрӯз онҳо собит месозанд, ки дар олам аз касе кам нестанд ва кам нахоҳанд буд. Дар кишвари азиз баҳри амали мақсад ҳама гуна шароит ва имконот муҳайёст, танҳо саъю ҳаракат мебояд.

Вазъи иқтисодӣ-иҷтимоии ибтидои асри XX Бухоро дар рӯзнома возеҳу равшан зери тозиёнаи танқид гирифта мешуд. «Ҳоло ваҳшитарин халқи рӯйи замин мо — мусулмонҳо ба шумор меравем. Мо ба ҳама чиз муҳтоҷ шудаем. Ба илм ва адаб ва тиҷорат ва саноеъ ва ҷамъи лавозими башарият». («Бухорои шариф», № 3, 14 марти соли 1912). Равшанфикрони Бухоро кӯшиш доштанд, сабабҳои инқирози иқтисоди кишвар ва нодориву ночории мардумро муайян намуда, мардуми ғафлатзадаро ба бедорӣ талқин намоянд. «Фарёд» ном шеъри Абдурауфи Фитрат, ки дар шумораҳои 94, 29 июн ва рақами 96, 3 июл соли 1912 дар рӯзнома дарҷ ёфтааст, натиҷаи барҷастаи ақоиди фавқ аст.

Фарёд, ки зору нотавонем,
Берӯҳтарини мардумонем...
Эй панҷаи беамони ғафлат,
Моро зи чӣ рӯ хароб кардӣ?

Дар мақолаҳои рӯзнома доир ба пешаҳои гуногуни кишоварзию обёрӣ, санъату тиҷорат ва чорводорию саноат маълумотҳо дода шудаанд. Равшанфикрон аз рушду такомули илму техника ва тиҷорат дар мамолики хориҷӣ огоҳӣ доштанд. Дар «Дигарон чӣ карданд» ном мақола таъкид шудааст: «Аз баҳри ҳар коре мадрасаи махсус гузашта, авлод ва атфоли худро ба таҳсили илм ва касб машғул созанд. Ихтироот ва саноатро омӯзанд. Илми киштукор, бофандагӣ ва ғайра дар мадрасаи алоҳида омӯхта шавад». («Бухорои шариф», шумораи 4, 15 марти соли 1912). Пешниҳод доштанд, ки обёрӣ ва илми зироат ба роҳ монда шавад. Эҳсос мешавад, онҳо таълимгоҳҳои касбию ҳунариеро чун коллеҷу донишкадаву донишгоҳҳои имрӯза хостгор будаанд.

«Алҳол дар кори мо норасоии аз ҳама асосӣ ин нарасидани дониш мебошад, эътироф шудааст дар Муроҷиати Шавкат Мирзиёев ба Олий Маҷлис, ки мутаассифона, дар тамоми соҳаҳо мушоҳида мегардад. Воқеан, бидуни донишҳои замонавӣ ягон ноҳия ва ягон соҳаро наметавон инкишоф дод. Аз ин хусус он санад шаҳодат медиҳад, ки дар кишварҳои мутараққӣ беш аз 50 фоизи маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ аз ҳисоби «иқтисодиёти дониш», яъне инноватсия ва кадрҳои баландихтисос ба даст меояд».

Он пешниҳодоту орзуҳои равшанфикрони ибтидои асри XX имрӯз дар кишвар амалӣ мегарданд.

Омили дигари тараққии ҳаёти иҷтимоӣ – иқтисодии кишварро рӯзнома дар кори тиҷорат дидааст. «Тиҷорат бояд бо ҳамбастагии илму саноат ривоҷ меёфт. Ҳоло агар мо бихоҳем, ки тараққӣ бикунем, бояд дар тараққии ҳар дуи ин, яъне илм ва тиҷорату саноат саъйи зиёд намоем». («Бухорои шариф», шумораи 21, 4 апрели соли 1912).

(Давомаш дар саҳ.4).

ТАНТАНАИ ТӮЙИ АРӮСИИ УЛУҒБЕК ВА НАҚШИ ТАЪРИХИИ АМИР ТЕМУР ДАР БАРГУЗОРИИ ОН

“Самарқанд, қитъае аз биҳишти барин аст, ки Ризвонаш аз ёд бибурдааст”.

(Ибни Арабшоҳ).

Муаррихи маъруфи араб Ибни Арабшоҳ (1392-1450) машҳуртарин асари худ «Аҷоиб-ул-мақдур фӣ навоиби Темур» (дар баъзе нусхаҳои хаттӣ “...ахбори Темур” ҳам ёд мешавад)-ро дар асоси мушоҳидаҳо, ширкатҳои бевоситаи худ дар базмҳову размҳои Темуру темуриён ба забони арабӣ таълиф кардааст. Ин китоб бар иловаи доштани маълумоти фаровони таърихӣ чун таърихномаи Низомиддини Шомӣ «Зафарномаи Темурӣ» (с.1404)), Шарафуддин Алии Яздӣ «Зафарнома», ки ҳар ду ба забони форсӣ-тоҷикӣ навишта шудаанд, аз манобеи басо арзишманди таърихи гузаштагони мо, хосса гузаронидани хурсандиҳо дар Наврӯз ҳам баршумурда мешавад.

Ибни Арабшоҳ аз он ҳақиқатнигорони таърих аст, ки вақте ба тасвири тайёриву гузаронидани тӯйи арӯсии Мирзо Улуғбек, ҷонкоҳӣ ва тараддуди ҳамаҷонибаи бобояш – Амир Темур барои ба дараҷаи олӣ баргузор кардани ин ҷашни никоҳ мепардозад, “нуктагириҳояш”-ро фаромӯш мекунад ва мисли як наворбардори воқеънигор дашту даман, боғу чаман, баробариву бародарии шоҳу гадо, тантанаи адлу дод, саховату эҳсони мардумони Самарқанди бостонро бар асоси дидаву шунидаҳояш мисли як синамобардор ба навори хаёл бардошта, ба мо арза медорад. Дар суханонаш пирӯзии ишқу садоқат бар кину адоват, сафои дил бар зулмати хотир, караму кушодадастӣ бар бухлу тангдастӣ ҷавлон мекунад... Арабшоҳ ҷулуси Улуғбеки 15-сола бар тахти Самарқанд (1409)-ро низ батафсил баён намуда, ин санаро муборак ва даврони авҷу иртиқои илму тамаддуни Мовароуннаҳр номидааст.

Ин асарро Муҳаммадалӣ Наҷотӣ ба форсии тоҷикӣ тарҷума карда, соли 2007 дар Теҳрон нашр кардааст ва ҳоло беҳтар аст хонанда худ вориди ин ҷашни номзадӣ шавад ва аз он ҳама зебоиҳову фаровониҳои куҳандези Самарқанд, ки имрӯз низ, дар ҳақиқат, муҷаллотару шукуфотар шудааст, баҳра бардорад.

***

Амир Темур дар аввали Наврӯзи соли 1404 ба барпо доштани ҷашни арӯсии (номзадии) набераи худ – Улуғбек, писари Шоҳрух пардохт. Он рӯзи навбаҳори зарнигор Амир Темур мардуми шаҳрро фармуд, ки ба зебу зийнат додани шаҳри Самарқанд пардозанд. Ба амалдорони худ гуфт, ки ба ҳеч кас бедоду ситам раво надоранд, тамоми анвои боҷу хироҷи мардум бахшида шавад. Фармуд, ки ҳама бисоти амну амон бигустаронанд ва бо хурду калон, тавонову нотавон ба лутфу накӯкорӣ рафтор кунанд. Озори касон наҷӯянд ва шамшери ситам наёзанд. Ҳамагон асбоби зийнату озин аз шаҳр берун баранд ва дар маконе ба номи “Кони гил” дар ҳаволии (атрофи) шаҳр, ки фосилаи он як мил то Самарқанд аст, бичинанд (паҳн бикунанд). Он сарзамин ҳавое чун мушк, обе ба ширинӣ қандин дорад, чунонки гуфтӣ (гӯйӣ) “Қитъае аз биҳишти барин аст, ки Ризвонаш аз ёд бибурдааст”. Ва ман (яъне Ибни Арабшоҳ) васфашро чунин гуфтаам:

Магар дар сабзазораш сабза чидаст...,
Ғизол ин сон, ки мушк афшонд аз ноф!

Ҳавои мушкбӯйи он макон аз нафаси насими субҳгоҳӣ латифтар ва оби равонафзояш аз зулоли чашмаи зиндагӣ гуворотар, сафояш аз раҳгузори кудурат (ғаму андӯҳ) дур ва замзамаи мурғонаш чун навои мавзуни мусиқӣ мояи инбисоту (дилкушоию) сурур. Ва ман васфашро чунин гуфтаам:

Ту гӯйӣ дар бари ҳам Заргари сунъ (Худо),
Зи гулҳо чида рангоранг гавҳар.
Ба гуна ин яке – сим, он яке – лаъл,
Яке марҷон, яке ёқӯти аҳмар.
Фишонда бар сар инро судаи мушк,
Нишонда дар дил онро тӯдаи зар.
Чу гулшан хост бар мо вонамояд,
Мар он маҷмӯаро бо зеби зевар.
Ба дасте чун забарҷадшон баровард,
Ки гавҳар дар кафи гавҳар накӯтар!

Рангрези нерӯи хаёл омехтаи алвони ҷамол (анвои ҳусну латофатҳо) аз вароқи гулҳои он гирифта ва зийнатгари наварӯси камол оройиши дӯшу болои ҷамол аз сафҳаи зебои ӯ омӯхта. Ва ман васфашро чунин гуфтаам:

Чу бинӣ, хоса дар вақти саҳаргоҳ,
Ба зеварҳои рангоранг зебош.
Ҳаме гӯйӣ, ки дар домони алтоф,
Ба зебогавҳарон парварда дарёш!

Замине паҳновару бекарон чун тамаъи ниёзмандон дар ҷоҳи тавонгарон, фурӯғи дидаи комронӣ чун таровати даврони ҷавонӣ, монанди кафи дасти рӯзгор осори кушодагӣ ва умри дарозу моли фаровон дар ӯ ошкор! Ин яке аз амокин (маконҳо)-и он сомон ва намунае аз тафарруҷгоҳи (сайру саёҳатгоҳи) он диёри Самарқанд аст, ки ба лутфу зебоӣ машҳури ҷаҳон ва ба неъмату фаровонӣ мояи саодати мардумон аст!

Ва ман васфашро чунин гуфтаам:

Шақоиқаш вароқи рӯйи хубрӯён аст,
Ки хомаи мижа бар вай набишта ояти ҳусн.

Лашкари Амир Темур, агарчӣ дарёи мавҷзан буданд, дар он сарзамин чунон менамуданд, ки қавми Бани Исроил дар гӯшае азтияҳ (бо оромиши ботин).

Темур бифармуд, ки салотину соҳибони афсару дайҳам (сарбозон) ба сӯйи ӯ гароянд (биёянд) ва ҳар якро дар он мақом ҷойгоҳе ба фарохӯри ҳолаш муқаррар дошт ва ҳудуди он аз пасу пеш ва чапу рост муайян кард. Ва ҳам бифармуд, ки он чӣ аз асбоби таҷаммул ва тамаккун (ҳадяҳояшонро барои ҷашни арӯсии Улуғбек) намудор кунанд ва хаймаву хиргоҳ ба анвои зевару зийнат биёроянд. Ва ҷуз онон – бузургон ва аъён ва саркардагон ва фармондеҳони ақвому қабоилро низ дар он гулгашт ҷойгоҳе мураттаб кард. Пас ҳар кас ҳар чӣ дошт бинамуд ва мубоҳоткунон дар баробари дигар бинандагон ҳадяҳояшро ҷилвагар сохт ва ба сабаби он сар ба сарафрозӣ барафрошт.

Бад-ин гуна тӯмори гуноҳони хешро, ки бо ҷамъи он нафоису наводир (молҳои нафису нодир) ва тухфаҳои обиву хокӣ сиёҳ карда буданд ва гузашти замонаш чанде ба ҳам печида ва аз ёдҳо бурда буд, дигарбора бигустурданд, андӯхтаҳое гаронбаҳо бинмуданд, ки дар тороҷаш оташ афрӯхтанд ва ҷону дил сӯхтанд ва тухфаҳое арӯсвор биёварданд, ки васлашро ҷомҳо кашиданд ва ҷомаҳо дариданд, гавҳарҳои тобнок бигустурданд, ки равшанони Торуми аxзарро (ситораҳои осмонро) дар баробараш ночиз намуданд.

Темур бо ташрифи худ бад-он зийнатҳо ва зеварҳо ба зебоии он макони фараҳзой бияфзуд ва бартарии он макон бар ҳама ҷойи замину осмон ҳувайдо гашт.

Пас бифармуд, то саропардаи вай (нишемангоҳи Темур) дар маркази он ҷойгоҳ барафроштанд ва нуқтаи доираи он сипеҳри гардон сохтанд. Деворе бар он муҳит намуданд, ки ҳама хаймаҳо ва хиргоҳҳои он дар бар дошт ва дарвозаи бузург, ки аз он ба долоне дароз дарун мешуданд ва ҳама манзилҳо ва хаймаҳо дар ба девори ҳамдигар мениҳоданд ва бар қуллаи он деворҳо ду шохи баланду калон насб шуда буд, ки бинандаро ба дидораш биму ҳарос дар дил афканда. Аз ин рӯй вайро зулқарнайн (душоха) ном ниҳоданд. Ва дар он девор хаймаҳо ва пӯшишҳои фаровон буд: яке саропой зарандуд ва даруну берунаш аз пару боли паррандагон ороста, дигаре аз парниён ва ба рангҳову нақшҳои бадеъ музайян гашта, яке сартопой аз луълуйи рахшанда, ҷуз Худои таъоло ҳеҷ кас қимати як донаи он надонистӣ, дигарӣ аз анвои ҷавоҳири тобнок, ки бар сафаҳоташ зар нишондашуда ва сақфаш аз сими хом, ки дида ба диданаш хира фурӯ мондӣ. Ва ҳар як аз онҳоро дарҳо буду тахтҳо, ки бадон такя ҳамемекарданд ва дар миёни нақшҳои бадеъ ва айвонҳои зарандуд ва хаймаҳо ва биноҳои шигарф бодбезанҳо қарор дошт, чафтҳову (толор, иморати чӯбӣ) қуфлҳову калидҳову тухфаҳову турфаҳо бо рӯпӯшҳои гаронбаҳо пӯшонида шуда буданд.

Аз ҷумла, рӯпӯши Чӯхоӣ, ки аз хизонаи Султон Боязид рабуда шуда буд, ба паҳнои даҳ зиръ (андозаи тӯл, дарозӣ) бо нақшҳои бадеъ аз растаниҳо ва амокину ашколи паррандагону даррандагон ва сурати пирону ҷавонон ва занону кӯдакон ва хатҳои зебо ва аъҷубаҳои шаҳрҳо ва кӯҳҳо бо беҳтарин рангомезиву наққошӣ ба тасвир кашидашуда, чунон, ки пиндоштӣ пайкарҳои ҷунбандаи онон бо ту сухан меронанд ва меваҳои расидаи онон туро ба чидан мехонанд. Ин рӯпӯш яке аз нодираҳои замон буд, ки ба тавсиф дарнаёяд ва шунаванда чун бинанда дарки зебоии он натавонад...

(Давомаш дар саҳ.4).

Бинои нави Маркази хидматҳои давлатии ноҳияи Олтинкӯли вилояти Андиҷон ба истифода супурда шуд.

Маркази мазкур, ки намуди замонавӣ дорад, бо ҷиҳозу воситаҳои техникӣ таҷҳизонида шудааст. Дар ин ҷо ба шахсони ҷисмонию ҳуқуқӣ бештар аз 160 намуди хидматҳои давлатӣ расонида мешавад. Марказ дар як вақт ба 20 нафар, дар як рӯз ба 400 нафар шаҳрвандон хидмат мерасонад. Хонаҳои равшан ва барҳаво, толорҳои интизорӣ, майдончаи бачаҳо, хонаи сармоягузорон дар ихтиёри мизоҷҳост.

Дар сурат: *дар Маркази хидматҳои давлатии ноҳияи Олтинкӯл.*

Суратгир: З. УМРУЗОҚОВ (ЎзА).

МУСОБИҚАҲОИ БАЙНАЛМИЛАЛИИ КУРАШ ДАР САТҲИ БАЛАНД БАРГУЗОР МЕГАРДАД

Дар ин рӯзҳо шаҳри бостонии Тирмиз ба ҳайси мизбони мусобиқаи байналмилалӣ муаррифӣ гардид

Он ба хотираи Ҳаким Тирмизӣ бахшида шуда, ғолибон Ҷоми Президенти Ӯзбекистон ва мукофотҳои пулиро ба даст меоранд. Ба ин муносибат дар толори Вазорати сайёҳӣ ва варзиш нишасти матбуотӣ баргузор гардид.

Ноиби аввали вазири сайёҳӣ ва варзиш Равшан Эрматов гуфт, ки то ҳол аз 30 кишвари дунё 105 нафар вакилон ва паҳлавонон ба Ӯзбекистон ташриф овардаанд.

– Бо вуҷуди дунёгиршавии беморӣи куруно теъдоди иштирокчиёни мусобиқа беш аз пеш афзоиш меёбад. Дар 120 кишвари дунё федератсияи кураш таъсис ёфтааст, – гуфт Равшан Эрматов.

Дар мусобиқаҳои байналмилалии кураш мардҳо ва занҳо дар вазнҳои гуногун ширкат мекунанд. Қаҳрамони мутлақи ин мусобиқа соҳиби 100 миллион сӯм ё муодили 10 ҳазор доллари амрикоӣ хоҳад шуд. Соҳиби ҷойи дуюм 5 ҳазор доллар ва ҷойи сеюм 3,5 ҳазор доллар ба даст меорад.

Субҳи 9 апрел дар майдони ҳавоии Тошканд мизбонон меҳмонони мусобиқаро бо карнаю сурнай ва дафу доира, ҳамчунин рақсу таронаҳои ҷолиб истиқбол гирифтанд. Пешвози гарму ҷӯшон меҳмонон, хоссатан хориҷиёнро хеле ба ваҷд овард.

Дар Хонаи матбуоти шаҳри Тирмиз низ як нишасти хабарӣ баргузор гардид. Дар он ҷонишини раиси Федератсияи кураши ҷумҳурӣ Комил Юсупов, ноиби вазири сайёҳӣ ва варзиши ҷумҳурӣ Аваз Каримов, директори техникии Ассотсиатсияи байналмилалии кураш Ризо Носирӣ ва ҷонишини ҳокими вилояти Сурхондарё оид ба туризм ва варзиш Ч.Тӯраев ширкат карданд.

– Умедворем, ки ин мусобиқаҳо дар сатҳи баланд барпо мешаванд ва меҳмонон аз кишвари мо қаноатманду розӣ ба кишварҳои худ бармегарданд, – мегӯяд Комил Юсупов.

Гуфта мешавад, ки мусобиқаи кураши навбатиро 8400 нафар тамошобин метавонад дар варзишгоҳи Алпомиш тамошо кунанд. Дар воқеъ барои ҷамъи иштирокчиёни ин мусобиқа, аз қабили паҳлавонон, ҳакамон, меҳмонон ва намояндагони воситаҳои ахбори умумии дохилӣ ва хориҷӣ тамоми шароит фароҳам оварда шудааст. Як қатор меҳмонхонаҳои шаҳр дар ихтиёри онҳо қарор доранд.

– Дар ин мусобиқа 60 нафарро паҳлавонони кишварҳои хориҷӣ ташкил мекунанд, ки аз мамолики Осиёи Марказӣ, ҳамчунин Русия, Белорус ва як қатор кишварҳои африқоӣ ташриф овардаанд. 25 нафари онҳоро занону духтарон ташкил медиҳанд, – изҳор кард Юсупов.

Дар доираи ин мусобиқа баргузор намудани чорабиниҳои зиёди маданиву маърифатӣ низ барномарезӣ шудаанд. Аз ҷумла, зиёрати мақбараи Ҳаким Тирмизӣ дар меҳвари асосии ин чорабиниҳо қарор дорад. Интизор меравад, ки 10 апрел ҳамаи иштирокчиёни ин мусобиқаи бонуфуз дар назди мақбараи Ҳаким Тирмизӣ гирди ҳам меоянд.

– Дар он ҷо барои иштирокчиёни ин мусобиқа оши палав тайёр карда хоҳад шуд. Ин ба ҳайси эҳсон ба меҳмонон ироа мегардад, – мегӯяд ҷонишини ҳокими вилояти Сурхондарё Ч. Тӯраев.

Вай афзуд, ки баъд ҳама бевосита маросими ифтитоҳи мусобиқа ва гиромидошти Ҳаким Тирмизиро баргузор мекунанд ва ба мушоҳидаи зӯрозмоиҳо мепардозанд.

Мардҳо дар вазнҳои 60, 66, 73, 81, 90 ва аз 90 кило зиёд, занҳо дар вазнҳои 48, 57, 63, 70 ва аз 70 кило зиёд сабқат хоҳанд кард. Ғолибони вазнҳои то 90 кило дар байни мардҳо ва то 70 кило дар байни занҳо мукофотҳои пулӣ ба даст меоранд.

Маълум шуд, ки шарафи мамлакатамонро 49 нафар паҳлавонон ҳимоя мекунанд ва аз ин шумор 24 нафарро паҳлавонҳои сурхондарёӣ ташкил менамоянд.

Ба ин тартиб, 10 апрел мусобиқаҳо баргузор мешаванд ва тӯли ду рӯз паҳлавонон рӯи гилем баромада, маҳорати худро намоиш медиҳанд. Тавре ки мегӯянд, “Майдон аз далер аст”.

Мирасрор АҲРОРОВ,
мухбири махсуси
“Овози тоҷик”.

Шаҳри ТИРМИЗ.

МО ФОЗИЛИ НОМДОР БУДЕМ

(Аввалаш дар саҳ.3).

Донистани забони хориҷиро ба тараққии саноат ва тиҷорат муҳим ва зарур медонистанд. Мақолаи «Лузуми донистан» дар рӯзномаи «Бухорои шариф» (№ 28, 12 апрели соли 1912), ки бо имзои мустаори «Мим» «Ре» чоп шудааст, боиси таваҷҷӯҳ аст. Муаллиф менависад: «Донистани забони хориҷӣ барои тараққии тиҷорат ва саноат бар мо фарз аст». Пешниҳод буд, то дар мадрасаҳо омӯзиши забони хориҷӣ ҷорӣ карда шавад. Ин ҳақиқатро имрӯз таърих собит кард.

Ба андешаи кормандони рӯзнома истифодаи самараноки вақт низ ба камолоти инсон ва рушди иқтисоду иҷтимоъ кӯмак мекунад. Инсон дар вақт зинда аст. Пас барои «инсон» шудан чӣ бояд кард? «Ғайрат, меҳнат ва роҳат» ҷавоб мегирем аз мақолаи «Вақт азиз аст» («Бухорои шариф», шумораҳои 42 ва 43, 29 ва 30 апрели соли 1912). Муаллиф моҳияти зиндагии осоиштаю фаровон ва ободу бароҳатро бо як мисоли оддӣ чунон эзоҳ додааст, ки ҳар хонандаро ба ғайрату меҳнат ҳидоят менамояд.

Дар ҳар гуна ҷомеа ҷаҳонбинӣ, худшиносию худогоҳӣ ва озодандешии шаҳрвандон дар такомул ва рушди кишвар мақоми ҳалкунанда дорад. Ба ин ҷабҳаи ҳаёт низ кормандони рӯзнома бетараф набуданд. Ба мақсади такомули ҷаҳонбинии хонанда, то ки «ҳамаи мардумро аз зулмати ҷаҳолат ва нодонӣ ба рўварда ба рӯшноии илм ва ирфон раҳнамун созад», зери унвони ахбори маҳаллӣ ва Туркистон, ахбори дохила, ахбори хориҷа, бахши адабиёт, эълонҳо, бахши ғояи омол, яъне мақсади амал хабару мақолот ва ҳикояву намунаҳои назмӣ дарҷ гардидаанд.

Озодандешону мубориозони роҳи ислоҳ нисбати ғафлатзадагон бетараф набуданд. Онҳоро ба бедорию худшиносӣ даъват менамуданд. Чунончи, аз шеъри «Ҷавоби адиби бухороӣ», ки бо имзои мустаори «М» «С», яъне Мирзо Сироҷ дарҷ шудааст, мехонем:

Насиҳати мани мискин ба
гӯшу ҳуш шунав,
Барор пунбаи ғафлат зи
гӯшу шав бедор.
Ту ҳам бирав ба ҳамон
раҳ, ки раҳравон рафтанд,
Ки то зи илму тамаддун
бишавӣ бархурдор.

Кормандони рӯзнома низ бо гузаштагони мутамаддини худ ифтихор доштанд, вале мегуфтанд: мутамаддимини мо олим ва доно будонд. Бисёр аз улуми ҳозираро асос аз эшон аст». («Бухорои шариф», шумораи 62, 15 марти соли 1912). Ва таъкид низ доранд:

Гирам, падари ту буд
фозил,
Аз фазли падар туро
чӣ ҳосил?

Албатта, ифтихор аз гузаштагон хуш аст. Вале пеши ободии Ватан ва таъмини амалии мақсуд кӯшишоту ҳаракат зарур бувад. Дар ин роҳ «сари манзили мақсудро бояд дуруст таъйин намуда фаҳмид, баъд аз он роҳи муносибат ва наздике пайдо намуд. Зеро то ҳол роҳе, ки доштему мерафтем, мебинем, ки моро аз дари ҳавлии худ дур набурда». («Бухорои шариф», шумораи 4, 26 майи соли 1912).

Кормандони рўзномаи «Бухорои шариф» ба тараққии адабиёти тоҷик низ заҳмати зиёде сарф кардаанд. Дар рӯзнома на танҳо шеъру ҳикояҳои адибони тоҷик, балки ҳикояҳои адибони халқҳои дигар дар тарҷумаи тоҷикӣ нашр гардидаанд. Ҷолиби диққат аст, ки аз ҷумла 13 ҳикояи нависандаи маъруфи рус Л. Толстой аз қабили «Бандии қафқозӣ», «Инсонро замини зироатӣ бисёр лозим аст», «Муҳаббат кунед ҳамдигарро», «Муздур Емелян ва табли тиҳӣ», «Илёс» ва ғайра чоп шудаанд.

Ходимони рўзнома ободии Ватанро фарз дониста, адои онро қарзи аҳли ҷомеа пиндоштаанд. Албатта, дар вазъияти аморати Бухоро иҷрои он фарзҳо имконнопазир буд. Сохтори давлатӣ ба иҷрои он орзую омол имконият намедод. Хушбахтона, он ҳама орзуву омол алъон баҳри озодию ободии кишвар татбиқ мешавад ва дар зиндагии мардум таҷассум меёбад. Мардуми сарбаланди Ўзбекистон сўйи оянддаи дурахшони кишвар собитқадамона пеш меравад. .Дар кишвар сулҳу ваҳдат пойдор аст ва ин омили асосии рушду нумўи кишвар мебошад.

Ўзбакбойи РАҲМОН,
ноҳияи Нуратои
вилояти Навоӣ.

Хотира муқаддас аст

ПАНДИ ПАДАР ШОҲБАЙТИ ЗИНДАГӢ МЕКУНАМ

Чанде пеш мо, як гурўҳ дўстон барои аёдати собиқадори хидмати бехатарӣ, ҷанговари байналмилал Эсан Ҳасанов ба шифохонаи вилоятӣ рафта будем. Ин ҷо бояд тазаккур диҳам, ки номбурда бинобар ихтисосаш математик, яъне риёзидон бошад ҳам, дар ҳар вохўриву мулоқот, албатта, ба маврид аз бузургон байте мегўяд. Ин дафъа низ пас аз салому алейк қироат кард:

Худовандо, бо лутфи хеш гўё кун
забонамро,
Миёни ҷаннатулмаъво муяссар кун
маконамро.

Ҳарчанд мо тасаллӣ додем, шифо ёфта, боз ба оғўши оилаву дўстон баргаштанашро гуфтем, вай ба резабороним паси тиреза ишораткунон гуфт:

Осмон низ, ки гаҳ хандаду гаҳ
гиряд зор,
Дар ғаму шодӣ аз он аст,
ки ҳамдарди ман аст...

Сад дареғ, ки рўзи якшанбеи ҳафтаи гузашта ин марди соҳибмаърифату маънавият чашм аз олами ҳастӣ пўшид.

Ҳамсангари мо Эсан Ҳасанович соли 1953 дар деҳаи хушҳавои Синтаби ноҳияи Нурато таваллуд шуд. Дар мактаби миёнаи рақами 38-уми зодгоҳ таълим гирифт. Баъди номаи камол гирифтан ба факултаи математикаи Донишгоҳи давлатии Самарқанд ҳуҷҷат супурд. Аммо барои сазовори номи донишҷў шудан чанд хол нарасид. Пас аз хидмати ҳарбӣ як сол дар курси тайёрӣ сабақ гирифт ва соли 1979 орзуяш ҷомаи амал пўшид. Аз устодони меҳрубон Асад Амонов, Шаҳоб Шарофов, Маъруф Исроилов, Хайрулло Нарзуллоев ва дигарон сабақ омўхт. Баъди ба даст гирифтани диплом ҷавони варзишгар, забондон ва дар корҳои ҷамоатӣ фаъолро барои кор ба идораи Кумитаи амнияти давлатӣ тавсия карданд. Эсан Ҳасанович тўли 25 сол дар вилоятҳои Самарқанд, Ҷиззах, Навоӣ ва Қашқадарё дар вазифаҳои гуногуни соҳа кор карда, ба нафақа баромад. Ҳамчунин дар Афғонистон ҳамчун ҷанговари байналмилал ду дафъа вазифаи басо душвору пурмасъулиятро дар ўҳда дошт. Барои ҷасорат, далерӣ, шуҷоат ва хидматҳои арзандааш бо орден ва медалҳо мукофотонида шуд.

Ҷанговарони байналмилали Самарқанд ўро раиси худ интихоб карданд. Ў дар ин вазифаи ҷамъиятӣ ҳафт сол хидмат намуд. Бобати дар рўҳи ватанпарварӣ тарбия кардани насли наврас саҳми арзанда гузошт.

Бо ҳамсари вафодораш Мубарро Ҳасанова чор нафар фарзандро созгору сазовори замон таълиму тарбия кард. Беш аз даҳ нафар набераҳояш ворисони муносиби ин сулолаи номдор ҳастанд.

– Бо амри тақдир мо ҳамсангар будем, – гуфт раиси ҷанговарони байналмилали вилоят Эркин Мавлонӣ. – Шодравон дар ҳама масъалаҳо маслиҳатгари мо буд, дар тадбирҳо фаъол иштирок мекард. Дар идораи мо як гўшаи махсус аз роҳи ҳаёти ў ҳикоя мекунад. Дар нишасту вохўриҳо ин байт ҳамеша вирди забонаш буд:

Агарчи гуфтаҳои мо дурушт аст,
Дуруштиҳои мо аксар дуруст аст.

– Мо бо Эсан Ҳасанович ҳамкор будем, – мегўяд собиқадори меҳнат Ҷаъфар Рафиқов, – вай инсони хоксор, ростқор ва вазифашинос буд, ба қадри инсон мерасид. Бо далерӣ, ҳимматбаландӣ ва саховатпешагӣ лоиқи ҳурмату эҳтиром буд.

Юсуф АБДУЛЛО,
профессор,
собиқадори ҷанги афғон.
Зоҳир ҲАСАНЗОДА,
рўзноманигор.

Қарорҳои Президент – дар ҳаёт ва тахти назорат

Дар мамлакатамон Ҳафтавори китоб, ки аз ҷониби Агентии ахбор ва коммуникатсияҳои оммавии назди Маъмурияти Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон сурат мегирад, идома дорад.

Суратгирҳо: Ч. КӮЗИМУРОДОВ, Т. БЕКНАЗАРОВ (ЎзА).

ҲАФТАВОРИ КИТОБ БА ИДИ КИТОБХОНҲО ТАБДИЛ ЁФТ

Дар вилояти Ҷиззах таҳти шиори «Китоб – баҳри дониш» чунин ҳафтавор баргузор мегардад.

«Ҳафтавори китоб», ки дар доираи панҷ ташаббуси муҳим ба тарғиби китобхонӣ нигаронида шудааст, таҳти сарпарастии ҳокимияти вилоят ва маркази ахбор-китобхонаи ба номи Шароф Рашидов бо иштироки фаъолонаи шуъбаҳои маданият ва таълими халқ, идораҳои ахбор ва коммуникатсияҳои оммавӣ, муассисаҳои таълими олӣ, шуъбаи вилоятии Иттиҳоди нависандагон ва ташкилотҳои дигар пурмазмун мегузарад.

Дар доираи ҳафтавор шоиру нависандагон, олимони адабиётшинос, санъаткорон, ки аз пойтахт омадаанд, иштирок мекунанд. Таҳти шиори «Ўзбекистон – диёри китобхонҳо» дар

маркази ахбор-китобхонаи вилояти Сурхондарё ба номи Собир Тирмизӣ низ ҳафтавори китоб доир мегардад. Иштирокдорон ба шароите, ки дар ин ҷо барои китобхонҳо офарида шудаанд, аз наздик шинос мешаванд.

Дар давоми ҳафтавор гузаронидани вохўриҳои эҷодӣ, суҳбатҳои давра, тақдимоти китобҳо ва маҳфилҳои шеърхонӣ ба нақша даромадааст.

ТАНТАНАИ ТЎЙИ АРЎСИИ УЛУҒБЕК ВА НАҚШИ ТАЪРИХИИ АМИР ТЕМУР ДАР БАРГУЗОРИИ ОН

(Аввалаш дар саҳ.3).

Дар баробари саропардаи Темур ба масофати як тохти асб (як тохтани тезу тунди асб, ки тахминан ба 5 км. баробар аст) хаймаи мубоширон (назоратгарон) ва муншиёни вай барафрошта буданд ва он монанди чатре баланд бар фарози чанд сутун устувор шуда буд. Фаррошони бар болои он бўзинавор (маймунвор) овехта чунон менамуданд, ки суханони шаётин дар гўш ҳамегиранд (мисли ҷину аҷинаҳо) ва чун сутунҳо барафроштанд, бар фарози он чунон медавиданд ва часту хез мекарданд, ки пиндоштӣ бар рўйи замин қарор доранд.

Мардуми шаҳри Самарқанд он чӣ аз зийнату асбоби таҷаммул омода карда буданд, дар баробари саропардаи Темур пеши чашмҳо ниҳоданд ва ҳар даста аз пешаварону арбоби саноеъ дар санъату пешаи хоси худ ниҳояти кўшиш ва ҳунар ба кор бурданд. Ҳарирбофон савории ҷангӣ аз ҳарир бипардохтанд ва асбоби набарди вайро аз тиру камону шамшер ва тамоми пайкараш, ҳатто нохуну мижгонашро аз парниён бисохтанд ва дар ҷойгоҳи хеш қарор доданд. Катонбофон манорае баланд ва устувор бо пайкаре ба латофат ҳур ва қомате ба иртифоъ қусур (мисли қасрҳо) бисохтанд ва дар он ҷашни биҳиштойин барафроштанд ва он ба некўӣ чунон будӣ, ки бинанда ба диданаш аз рафтор фурў мондӣ ва ба баландӣ онро "Дирафши ситорагон" мехонданд. Ҳамчунин соири соҳибони саноеъ аз рангрезону оҳангарону кафшдўзону камонгарону ҳуққабозону шуъбадабозон ҳунари хеш бинамуданд.

Дар он ҳангом Самарқанд маркази арбоби фазилат ва манзилгоҳи донишварон буд. Пас ҳар касе дар ҳадди хеш турфае сохта дар ҷойгоҳи махсуси худ баробари саропардаи Темур ва девониёнаш (ходимони девонаш) ба намойиш ба по доштанд. Дар паси он деворҳо бозорҳо сохтанд ва бўқу (карнайю) сурно навохтанд. Пилҳо ва асбҳои тундрав бо зеботарин ҷома ва зеварҳо биёростанд ва мардумро иҷозат доданд ҳар тавре ки бихоҳанд, ба лаҳву лаъаб (бозиву хушгузаронӣ) кўшанд ва он чӣ аз асбоби бозиву шодмонӣ аст, баҳра бигиранд. Пас ҳар ошиқ ба ҷониби маъшуқи худ шитофт ва ҳар дилдода домони дилдори худ гирифт ва ҳар хостгор ба ҷониби дилхоҳи худ шитофт, бе он, ки касеро дар роҳ озори касе нишинад ва зердасте аз забардасте дароздастӣ бинад!

Чун ҳама корҳо ба дилхоҳи ў анҷом пазируфт ва он дашти паҳновар ба зевару гавҳари лашкариён ва шаҳрнишинон зийнат ёфт, Темур дар миёни қавми худ аз шаҳр берун шуд ва бо шукўҳу ҷалоли фаровон бадон саҳро фуруд омад.

Пас бифармуд, ки майи ёқутфом дар ҷоми забарҷадини он дашт фурў резанд ва сели бода аз ҳар сў барангезанд ва хосу ом дар амвоҷи он шиновар гарданд. Он гоҳ ахтарони хушиву шодмонӣ дар он сарзамини осмониранг ба гардиш даромаданд ва фариштагони малоҳат дар он уфуқ падидор шуданд. Шерони ҷангҷў чун оҳувони мушкбў ҷилва намуданд ва аз дўзахи ҷангу ситезаи манзил ба биҳишти неъмату оромиш гузиданд. Афсарону саворону пиёдагони ҷангӣ тундиву дурўштӣ фурў ниҳоданд ва ба лутфу муҳаббату гармию нармӣ гаравиданд. Пас аз он ҳама бедоду ситам раҳи меҳрубонӣ гирифтанд ва маънии ин шеъри ман ҳамегуфтанд:

Теғи адли мо зи бун барканд
бунёди ҷафоро,
Дигар аз ҷавру ситамгорӣ
нанолад додхоҳе.
Ҷуз миёни лоғаре озурда аз
бори гароне,
Ё дили афсурдае хаста зи
пайкони нигоҳе.

Гоҳе агар тире раҳо шудӣ, тири нигоҳе будӣ, он ҳам ниммасту ҳолатангез ва замоне агар найзае аз ҷой бархостӣ, найзаи қомате будӣ дилпазир ва диловез... Ҷуз уд дида намешуд чизе, ки бисўзад ва ҷуз май чизе, ки дар фишор уфтад ва ҷуз мутриби хушхон касе ба шукўҳ лаб накшудӣ ва ҷуз масти арбадаҷў касе фарёд барнаёвардӣ. Танҳо гули ораз буд, ки дил мерабуд ва оразӣ гул буд, ки ҷома медарид ва ҷоми лаб буд, ки макида ва мазида мешуд ва лаби ҷом буд, ки газида мегашт... ва ин абёти ман забони ҳоли эшон аст:

Фасли баҳору бо ман он ёри
рамида меҳрубон,
Муждаи васли гул диҳад пайки
сабо ба бўстон,
Об равону шохи гул саҷдакуну
намозхон,
Мо ба даруни гулшане ҳусни
рухаш балои ҷон,
Абр чу ошиқон бар ў гавҳари
ҷону дилфишон!

Бар сари мо пароканад абри
булўргун дурар,
Дар чамане чу парниён бода чу
лаъл ҷилвагар,
Бар лаби чун ақиқи ў хандаи
хуштар аз шакар,
Чашмаи симфоми ў чашми зи
хоб бехабар,
Нақди гулу шукуфааш танг
гирифта дар миён.

Ваҳ чӣ нишоту ишрате —
мояи рўҳпарваре,
Бўсу карашмаву тараб,
ишваву нозу дилбарӣ,
Ҷоми майю навои най,
хушдиливу тавонгарӣ,
Зоҳидаш ар бубинад аз шеваи
худ шавад барӣ,
Ҷора набошадаш магар тавба
зи зуҳду тарки он...

Бода биёру гарди ғам аз рухи
зиндагӣ бишў,
Ҷом ба гардиш ору аз
гардиши осмон магў,
Обу шаробу сабза ҷон
парварадy рухи накў,
Муддаӣ гар ба сарзаниш
гўядат ин равиш маҷў,
Гуфтаи ў зи сўзи дил суҳбати ў
фиреб дон!

Ва он замони ҷашни арўсии Улуғбек – ҳангоми кушоиш ва даврони осойиш фаро расид. Адолати Султон ва эътидоли замон ба ҳам пайваст ва камоли матлуб ва висоли маҳбуб фароҳам гашт.

Темур дар ин базмгоҳи арўсӣ аз ҷоҳу бузургиву шавкат бад-он ҷо расид, ки дар гумон ҳеҷ як аз хулафои пешин дарнагзашт ва баъд аз эшон ҳам касеро мақдур нагашт.

Базми арўсии Улуғбек чунон буд, ки дар шомгоҳи арўсӣ бар зери пойи Темур фарши зарандуд бигустурданд ва бар сару дўшаш лўълўҳои геронбаҳо нисор карданд ва ў бад-онҳо илтифоте накард. Гўйӣ ин базм ҷилвае аз базмҳои Маҳмуду Маъмун буд, балки болотар!

Амир Темур дар ин базм аз писарону духтарони подшоҳон бандагону канизакон дошт, ҳама дар ҷойгоҳи бандагӣ истода ва қосидони ал-Малику-н-носир (яъне Амир Темур) – подшаҳони Мисру Шом дар баробари тахти ў бо пешкашҳо ва армуғонҳое аз диёрашон, аз ҷумла: шутурмурғу зарофа, бар сари пой буданд ва фиристодагони Хитову Ҳинду Ироқу Дашту Синд ва фиристодагону намояндагони Фарангу дигар ақолими (кишварҳо) дуру наздик, бегонаву ошно ва душману дўст ҳамчунон бар ҷой истода ва ў худ пас аз ҳамагон ба базм даромад ва ҳишмату ҷоҳи вайро дар он базмгоҳ ҳама диданд ва ҷалолу ҷабаруташро дар назар гирифтанд.

Темур подшоҳони мамолик, фармонравоёни навоҳӣ, бузургони тавоиф, сарони лашкару пешвоён ва гузидагони ақвомро фаро хонда, ба дасти худ ҷоми шароб бинўшонд ва онҳоро дар маҳалли бародару фарзанди худ биншонд ва хилъати фохир бипўшонд ва бахшишу инъом карда эшонро дар ҷониби рости маҷлис ҷой дод. Тарафи шимол низ хоси занон ва канизакон буд ва онон рўй аз мардон намепўшиданд, хусусан дар маҷлиси суру шодмонӣ. Ва ҳамчунон чангу қонуну уду арғунуну нойу навои дилрабой дар кор буд (садо медод). Орзуҳо бароварда мешуд ва рўзгорашон ба муроду комронӣ мегузашт. Пас Темур ба сўйи онон, ки зери бозўяш мегирифтанд, даст баровард ва онон ба кўмакаш барҷаста дасташ бигирифтанд ва ў бад-он шикастагӣ ва фурўтанӣ ба рақс бархост ва хуш бирақсиду каф заду овоз хонд!

Пас подшоҳону бузургон ва занони эшон симу зару гавҳар ва дигар туҳфаҳои гаронбаҳо бар пойи Темур барафшонданд ва ў ҳамчунон дар кори пойкўбӣ ва дастафшонӣ буд. Ва ҳама баҳраи хеш аз шўхиву комронӣ ва нишоту шодмонӣ бистуданд ва домоду арўс бар ҷойгоҳи хеш даромаданд ва он ҷамъ оҳистаоҳиста пароканда гаштанд...

Темур бад-ин кушоиш Худойро бистуд ва ба тахтгоҳаш фуруд омада ба эминӣ биншасту биёсуд, ончунон ки манаш васф кардаам:

Миннат Худойро, ки расидам ба
орзўй,
Иқбол рўй карду аду рўй
дарнуҳуфт.

Таҳиягарон
Машҳура ДАРМОНОВА,
мудири шуъбаи Пажўҳишгоҳи таърихи Академияи илмҳои Ўзекистон, доктори илмҳои таърих.
Файзхоҷа МАҲМУДОВ,
дастхатшинос.

Овози тоҷик
МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Кенгаши, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.
Тоҷик тилида нашр этилади.

Сармуҳаррир
Шерпўлод ВАКИЛОВ
Рўзнома ҳафтае ду маротиба: рўзҳои чоршанбе ва шанбе чоп мешавад.
Рўзнома дар компютерхонаи идора ҳарфчинӣ ва саҳифабандӣ гардид.

Ҳаҷми насри бадей, очерку мақола аз 5 саҳифаи чопи ду интервалӣ ва шеър аз 50 мисраъ зиёд бошад, идора қабул намекунад. Рўзнома ба мактубҳои интишорнашуда ҷавоб намегардонад.

Рўзнома 25 июни соли 2008 дар Оҷонсии матбуот ва ахбороти Ўзбекистон таҳти рақами 0003 ба рўйхат гирифта шудааст.
Индекси нашр — 170 . Фармоиши 2 Г-425. Адади нашр 841, ҳаҷм 2 ҷузъи чопӣ. Усули нашр — офсет, андозаи А-2.
ISSN 2010-7757
1 2 3 4 5 6

Суратҳисоби мо дар бонк:
С/Ҳ 20212000300101767001, МФО 00417. Филиали Автотранспорти бонки ДСТ-и «ASAKA» дар шаҳри Тошканд.

Муҳаррири навбатдор:
М. Шодиев.
Мувофиқи ҷадвал — 21.30
Ба чоп супурда шуд — 21.10

Нишонии мо:
100000 ш.Тошканд, кўчаи Матбуотчилар, 32.
Телефонҳо: қабулгоҳ : 233 - 82 - 83; Котибот 233 - 83 - 35. Факс: 233-57-30.
сайт http://ovozitojik.uz/, e-mail: ovozitoj@umail.uz, ovozi@list.ru
Индекси обуна 170.
Матбааи табъу нашри Ширкати саҳҳомии «Шарқ».
Нишонии корхона: кўчаи Буюк Турон, хонаи 41.